

The Voice of Canadian Slovenians

Glasilo

kanadskih Slovencev

Leto 12 - številka 5 - september / oktober 2008

UVOD

Jesenske vinske trgatve po slovenskih letoviščih v okolici Toronta in drugje po Kanadi so zaznamovale obdobje v preteklih dveh mesecih. Vmes so bile slovenske volitve, na katerih so svojo državljansko dolžnost lahko opravili tudi kanadski Slovenci, pa nastopa ansambla Veseli Begunjščani, kratek obisk slovenskega pevcu Brendija in nastopi pevskega zbora iz Frankolovega. Tudi častitljiva 75-letnica prvega samostojnega slovenskega (podpornega) društva VPZ Bled ni šla neopazno mimo... Počasi se bo treba pripraviti na mraz in sneg in na dolgo kanadsko zimo, saj nas le še nekaj mesecev loči do Božiča. Naj vas že sedaj opomnimo, da lahko svoje božične čestitke posredujete znancem in prijateljem tudi v naši publikaciji Glasilo kanadskih Slovencev. Za več informacij pokličite Franka Brenceta, tel. 416-281-6794, Mileno Soršak, tel. 905-276-7258 ali Cvetko Kocjančič, tel. 905-780-8910. Čestitke za božično številko sprejemamo do 30. novembra.

Tudi na božična darila bomo kmalu začeli razmišljati. Naročnina na Glasilo kanadskih Slovencev je lepo in primerno darilo, s katerim lahko razveselite svoje sorodnike, prijatelje in znance. V uredništvu Glasila se trudimo, da bi bilo Glasilo vsebinsko privlačno in zanimivo za vse generacije kanadskih Slovencev. Zavedamo se, da še zlasti veliko pomeni upokojujencem, ki živijo osamljeni in izolirani od slovenske skupnosti, zato smo se odločili, da kljub zvišanim stroškom tiska in poštnine ne bomo zvišali letne naročnine. Nekateri naročniki se sami zavedajo te naše dileme in pri poravnavi naročnine priložijo tudi prispevek za tiskovni sklad, za kar se jim prav lepo zahvaljujemo. Glasilo vsebuje primerno in zanimivo branje tudi za tiste, ki slovenščine dobro ne obvladajo. Poleg člankov v angleščini, zgodbe in poročila o dogodkih in ljudeh, ki so jim poznani, pomenijo zanje veliko motivacijo, da si z branjem Glasila utrjujejo znanje slovenskega jezika. Res, da je ta naša publikacija skromna, tako po kvaliteti tiska, kot po številu izdaj letno, toda na žalost je to vse, kar ob skromni finančni podpori slovenske skupnosti zmoremo. Za pripravo vsake številke Glasila je potrebno veliko ur dela, kar vsi z veseljem brezplačno opravljamo, ker se zavedamo, kako pomembna je ta publikacija pri ohranjanju slovenskega kulturnega izročila in slovenskega jezika v Kanadi. Slovenci živimo raztreseni po vsej Kanadi, ponekod bolj, drugje manj organizirani. Glasilo nam vsem nudi možnost, da se med seboj bolje spoznamo in povežemo. Poročajte nam o svojem delu, pošljite nam fotografije z vaših prireditev in na ta način prispevajte, da bo ta publikacija vsebinsko še lepša in bogatejša.

Veseli nas tudi, da si je Glasilo utrla pot tudi izven Kanade. Lepo je, da se za naše delo in naše izseljenske izkušnje zanimajo tudi Slovenci drugje po svetu.

GLASILO

Osrednja revija za Slovence v Kanadi / Main publication for Slovenians in Canada

IZDAJA - VSKO - Vseslovenski kulturni odbor
PUBLISHED By - ASCC - All Slovenian Cultural Committee

NASLOV / ADDRESS
GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV:
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
Tel: 416-259-1430

ODGOVORNA UREDNICA / CHIEF EDITOR:
Cvetka Kocjančič
e-mail: CvetkaKocjancic@theslovenian.com

UREDNICA / EDITOR:
Milena Soršak
e-mail: MilenaSorsak@theslovenian.com

IZVRŠNI UREDNIK / PRODUCTION EDITOR:
Frank Brence
e-mail: FrankBrence@theslovenian.com

ADMINISTRACIJA / ADMINISTRATION:
Sandra Komavli
e-mail: SandraKomavli@theslovenian.com

MARKETING:
Florian Markun
e-mail: FlorianMarkun@theslovenian.com

LEKTOR ZA ANGLEŠČINO / ENGLISH EDITOR:
Richard Vukšinič

DOPISNIKI IN OSTALI SODELAVCI / WRITERS AND
OTHER MEMBERS OF THE PRODUCTION TEAM
Anica Resnik, dr. France Habjan, Silva Plut, dr. Anne Urbančič,
Frank Novak, Martin Polanič, Roman Travar, Miro Koršič,
Ciril Soršak, Marjan Kolarič

SPLETNA STRAN / WEB PAGE:
www.theslovenian.com

LETNA NAROČNINA - YEARLY SUBSCRIPTION
Kanada - Canada \$25.00, ZDA - USA \$30.00,
Evropa - Europe \$40.00

Uredništvo si prizadeva, a ne sprejema odgovornosti
za točnost podatkov. Besedila ne odražajo vedno stališča
uredništva.

The editors are making a reasonable effort to provide accurate information, but they assume no liability for the errors or omissions of the writers. Articles do not necessarily reflect the opinion of the editors.

Vsebina

- 2 Uvod
- 4 Parlamentarne volitve v Sloveniji
- 5 Kanadske volitve
- 6 Svetovna gospodarska kriza
- 7 Prizadevanje za postavitve ministrstva za izseljence
- 8 Naše življenje
- 9 VIII. Vseslovensko srečanje v Državnem zboru
- 10 50 let Slovenskega letovišča
- 12 75-letnica VPZ Bled
- 13 Gostovanje Pevskega zbora PD Anton Bezenšek iz Frankolovega
- 14 Srečanje folklorne skupine KTD iz Moščancev v Prekmurju
- 15 Stoletnica gospoda Jožeta Časla v Torontu
- 17 Obisk pri stoletniku
- 19 Obisk tržaške umetnice Megi Uršič Calzi
- 21 Novice in zanimivosti
- 23 25. obletnica blagoslova župnijske cerkve sv. Vladimirja v Montrealu
- 24 Poslovili smo se od Zore Forlani
- 26 Pozdrav kanadskim Slovencem ob odhodu iz Kanade
- 27 Druga redna seja Sveta Vlade RS za Slovence po svetu
- 28 Poročilo o kanadskem cenzusu
- 29 Sport at the Slovenian Summer Camp
- 31 O uporabi slovenskega jezika med kanadskimi Slovenci
- 33 Young Leaders:
- 35 Pogovor z go. Slavko Stajan
- 36 Nova knjiga o migranški književnosti in kulturi
- 39 Slovenian Vineland
- 42 Spored prireditev

Parlamentarne volitve v Sloveniji

Predvolilna kampanja za 90 poslanskih sedežev v Državnem zboru Republike Slovenije je bila precej razburkana, ker se je ravno v tistem času pojavila afera glede morebitne korupcije pri nabavi oklepnikov za slovensko vojsko pri finskem podjetju Patria. Tudi same volitve 21. septembra so bile dokaj napete, saj se je za poslanska mesta potegovalo kar 17 strank, od katerih jih je bilo sedem izvoljenih v parlament.

*Borut Pahor, Katarina Kesel in Gregor Golobič
foto: Voranc Vogel/Delo*

Nobena anketa ni napovedovala tako tesnega izvida, kot se je na volitvah pokazal, tako da uradnih rezultatov niso razglasili poprej kot 3. oktobra, ko so prešteli tudi glasovnice, ki so prispele iz tujine. Teoretično bi namreč lahko volivci iz tujine spremenili izid volitev, vendar se to ni zgodilo. Na prvo mesto so se uvrstili Socialni demokrati (SD) s 30,45% glasov, na drugo mesto pa Slovenska demokratska stranka (SDS) z 29,26% glasov, sledijo stranke Zares-Nova politika (9,37%), DeSUS- Demokratična stranka upokojencev (7,45%), SNS - Slovenska nacionalna stranka (5,40%)

SLS – Slovenska ljudska stranka in SMS – Stranka mladih Slovenije (5,21%) ter LDS – Liberalna demokracija Slovenije (5,21%). V Državnem zboru bosta tako dve stranki manj kot v prejšnjem mandatu, ker sta pod štiri odstotnim pragom ostali Nova Slovenija (3,4%) in Lipa (1,8%). Prav tako se niso v parlament uvrstile naslednje stranke: Lista za pravičnost in razvoj (0,56%), Zeleni Slovenije (0,51%), Krščansko demokratska stranka (0,45%), Lista za čisto pitno vodo (0,39%), Stranka slovenskega naroda (0,25%), Zelena koalicija: Zelena stranka in Zeleni progres (0,05%), Naprej Slovenija (0,05%).

Na podlagi volilnega izvida je največ poslanskih mandatov v 90-članskem Državnem zboru pripadlo SD in sicer 29, SDS ima v državnem zboru 28 poslank in poslancev, Zaresu pripada 9 in DeSUS 7, SNS, SLS in LDS pa po 5. Dva poslanska sedeža po ustavi pripadata poslanca madžarske in italijanske narodne skupnosti.

Na volitvah je imelo volilno pravico skupaj 1.696.437 volivcev, glasovalo pa je 1.070.523 oseb, od tega je bilo 18.597 glasovnic neveljavnih.

V volilnem imeniku za glasovanje na tujem je bilo letos vpisanih 46.368 volivcev, na diplomatsko-konzularnih predstavništvih pa jih je skupaj glasovalo le 3.394 in sicer v Argentini 1.334 (od 3.498 upravičencev), v Srbiji 441 (4.101), v Italiji 321 (3.860), v Kanadi 254 (3.982), v Avstraliji 220 (2.571), v ZDA 213 (1.713), v Hrvaški 122 (9.739), v Avstriji 52 (2.473), v Nemčiji 31 (6.921) in v Švici 10 (1.732).

Slovenci iz Toronta in ostalih krajev južnega Ontaria so lahko oddali svoje glasove za slovenske parlamentarne poslance na volišču v prostorih slovenskega konzulata. Na levi fotografiji: člani volilne komisije John Kuri, Edi Kodarin in Marjan Kolarič, na desni: Bill Stajan in Jože Škulj.

Kanadske volitve

Kanadska volilna kampanja ni bila tako dolga in senzacionalna kot slovenska, pa tudi ne tako politično nabita. Ministrski predsednik Stephen Harper je sklical predčasne volitve v času, ko se mu je zdela stranka opozicije najbolj šibka, da bi si s tem zagotovil večino ali vsaj več sedežev za svojo Konservativno stranko v parlamentu. V času pettedenske predvolilne kampanje je Liberalni stranki kar dobro kazalo, še zlasti, ko je v ZDA nenadoma izbruhnila gospodarska kriza in je bilo pričakovati, da se bodo kanadski volivci iz protesta oklenili Liberalne stranke, vendar se to ni zgodilo. Po mnenju političnih opazovalcev in komentatorjev je temu kriv predsednik Liberalne stranke Stephane Dion, kateremu ni uspelo stranke združiti, niti ne predstaviti dovolj atraktivnega programa stranke, in tako je stranka izgubila podporo sredinskih liberalcev. Liberalna stranka je na volitvah, 14. oktobra, izgubila 20 poslanskih mest v parlamentu, tako da jih bo imela le 78,

kar je strankin najnižji uspeh na volitvah v zadnjih dvajsetih letih. Dion je pred volitvami obljubljal, da bo ne glede na izid volitev ostal na predsedniškem mestu Liberalne stranke, vprašanje pa je, če se bo po volitvah stranka s tem strinjala.

V Ontariu je Konservativna stranka pridobila nekaj poslanskih sedežev na račun Liberalne stranke, predvsem v Torontu in okolici, toda zaradi slabših rezultatov v Quebecu Harperju ni uspelo zagotoviti večine v parlamentu. Z 38% glasov in 143 poslanskimi sedeži pa je obdržala svoje večinsko mesto v vladi.

Med najbolj zadovoljnimi voditelji strank je po volitvah vsekakor predsednik Nove demokratske stranke, ki je dobila 18% glasov oziroma 37 poslanskih sedežev. Stranka Bloc Québécois je dobila 10% glasov oziroma 48 poslanskih sedežev, najboj razočarana pa je bila predsednica Zelene stranke, ki niti sama ni dobila poslanskega mesta.

Svetovna gospodarska kriza

dr. France Habjan

Te dni se je v ameriškem denarnem trgu pojavil velik preplah zaradi kolapsa nepremičninskega trga. V stečaju sta se znašli ob koncu prejšnjega leta dve ugledni ameriški investicijski banki, Bear Stearns in Fannie Mae & Freddie Mac, ki sta obvladali 70% ameriškega hipotekarnega trga. Ob tem usodnem dogodku bi se mogel sleherni vprašati, kako je mogoče, da se je ob vsemu ameriškemu mogočnemu bogastvu to moglo zgoditi.

Prvi in najbolj važen odgovor na to bi dobili pri vodilnem ameriškem ekonomistu na čikaški univerzi profesorju Miltonu Friedmanu (1912 - 2006), ki je kot vodilni neo-konservativec trdil, da je finančna regulacijska kontrola glavni zaviralni faktor za učinkovit razvoj finančne politike. Prav sproščena regulacijska kontrola je največ pripomogla k sedanjemu kriznemu stanju. Drugi važni faktorji ameriške ekonomije, ki so privedli današnjo denarno politiko v krizno stanje so: več trilijonski ameriški državni dolg, občuten deficit ameriške zunanje trgovine, neizmerna zapletenost sedanjega finančnega poslovanja, visoki stroški financiranja vojne v Iraku in Afganistanu in končno tudi prezadolženost ameriških državljanov. Ne smemo pa pri vsem tem pozabiti, da so tej zamotani krizi botrovali tudi korupcijski posegi borznih posredovalcev na Wall Street-u.

In v tem spletu ameriškega gospodarstva se je v ponedeljek, 13. septembra zamajal finančni sektor, ko se je znašla v kritičnem stanju ena najstarejših in mogočnih investicijskih bank Lehman Brothers in bila takoj delno prodana angleškemu bančnemu velikanu Barclay, v stečaju se je znašla tudi svetovno znana investicijska banka Merrill Lynch. Njo je morala prevzeti Bank of America. Tem se je potem pridružila še največja svetovna zavarovalnica AIG (American International Group) in končno še podjetna banka WaMu (Washington Mutual).

In kje je iskati vzrok za to danes globalno

krizno stanje? Predvsem pri sprostitvi finančnih predpisov na eni strani, na drugi strani pa nepoštenosti in koruptivnosti izposojevalcev in nestrokovnosti, večkrat tudi pohlepnosti, posojevalcev. S tem polomom se je ameriški kreditni sistem osiromašil in je istočasno prispeval k razvrednotenju prevzetih stanovanjskih posojil (mortgage). Ameriški kongres je odobril za začetek reševanja finančne krize posojilo 700+150 bilijonov dolarjev in s tem pooblastil finančno ministrstvo, da prične z nakupom stečajne mase, ki naj bi vsaj delno upočasnila sedanje kritično stanje. Gospodarstveniki sodijo, da je kriza resna in da bo dolgotrajna, skratka svetovno gospodarstvo vstopa v recesijo. Pričakovati je propad še drugih manjših finančnih institucij.

V ZDA so se državne blagajne precej izpraznile, kalifornijski guverner je moral zaprositi Washington za 7 bilijonov posojila, da bo mogel plačevati policijo, učiteljstvo in državne uradnike. Ameriška finančna kriza se je prenesla v Evropo in Azijo. Italijanska letalska družba Alitalia je v stečaju, enako tudi grška Olympia in iščeta zunanjih družbenikov. Evropski državniki resno iščejo izhoda. Tudi v Sloveniji je bilo prve dni opaziti preplašenost. V Aziji je opaziti precejšnjo nervozo na finančnih trgih. To resno globalno finančno krizo, ki jo je povzročila ZDA, sedaj družno rešujejo svetovni mednarodni finančni centri. Kanada se je zavzeto pridružila reševanju te krute finančne krize. Posledica finančnega poloma bo po vsej verjetnosti porast svetovne brezposelnosti.

V Kanadi zaenkrat še ni opaziti resnih kriznih znakov. Kanadski bančni sistem je danes gotovo eden najbolj uravnovešenih v svetovnem bančništvu. Temelji namreč na balanciranem državnem proračunu in na zelo premišljeni in trdni kreditni politiki.

Prenova svetovne kreditne politike bo tudi podlaga za pravičnejšo družbeno ureditev v prihodnosti.

Prizadevanje za postavitve ministrstva za izseljence

Že nekaj časa se govori o predlogu, da bi Slovenci po svetu in v zamejstvu dobili svojega ministra in da bi Urad za Slovence po svetu in zamejstvu postal ministrstvo. Ker je za dosego tega cilja potrebno spremeniti Ustavo RS, je na podlagi Zakona o referendumu in ljudski iniciativi predsednik stranke NSi dr. Andrej Bajuk vložil pobudo volivcem za vložitev predloga za začetek postopka za spremembo Ustave RS, ki naj bi omogočil sprejem zakona, s katerim bodo določene pravice in ugodnosti za Slovence s slovenskim državljanstvom in s stalnim prebivališčem v tujini ter neposredno zastopanost Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki imajo slovensko državljanstvo, v Državnem zboru RS. Po tem predlogu bi se število poslancev Državnega zbora povečalo za dva poslanca, eden bi bil izvoljen kot predstavnik Slovencev po svetu, drugi kot predstavnik Slovencev v zamejstvu.

Ker je za začetek postopka potrebna podpora dvajsetih poslancev in ker so pobudo podprli le poslanci Nove Slovenije in delno Slovenske ljudske stranke, to za začetek postopka ne zadošča. Zato se je Izvršni odbor Nove Slovenije odločil, da vloži pobudo za začetek postopka zbiranja podpisov volivcev. Da bi do spremembe Ustave zares prišlo, bi morali do 6. novembra zbrati 30.000 podpisov.

V podporo tega predloga dr. Bajuk navaja, da je v interesu Republike Slovenije, da zagotovi državljanom RS, ki živijo v tujini, izvrševanje vseh pravic in tako z boljšim odnosom do izseljencev pripomore k ekonomskemu, političnemu, kulturnemu in socialnemu razvoju Slovenije. Nadalje lahko izseljenci igrajo pomembno posredniško vlogo med Slovenijo in državami, v katerih prebivajo. Sklicuje se tudi na resolucijo parlamentarne skupščine Sveta Evrope, ki vabi

države članice, naj osvežijo podatke o številu svojih državljanov, ki živijo v tujini in z zakonodajnimi predlogi, političnimi pobudami in upravnimi ukrepi izboljšajo odnose izseljencev z državami njihovega izvora.

Namen spremembe je vzpostavitev ustavne podlage, ki bo omogočala priznanje posebnih pravic tudi za tiste Slovence, ki spadajo v omenjeni kategoriji pripadnikov avtohtonih slovenskih narodnih manjšin v sosednjih državah ter slovenskih izseljencev in zdomcev, poleg že omenjene skupine Slovencev brez slovenskega državljanstva, ki jim že sedanja ustava priznava posebne pravice.

Zakon mora v skladu s 4. odstavkom 80. člena Ustave RS urediti način izvolitve predstavnikov slovenske narodne manjšine v sosednjih državah in predstavnikov slovenskih izseljencev in zdomcev ter določiti volilne enote, volilni sistem v ožjem pomenu (sistem razdelitve mandatov) in vse ostalo, kar zaobjema volilni sistem v širšem smislu.

Tudi slovenski izseljenci v Kanadi imamo možnost, da sodelujemo pri tej iniciativi in oddamo svoj glas v podporo spremembe ustavi, in sicer na posebnem obrazcu, ki mora biti overovljen na konzularno-diplomatskem predstavništvu.

Več informacij lahko dobite na spletni strani <http://www.nsi.si/slovinci-po-svetu/predlog-spremembe-ustave-rep-slovenije>.

Podpise, s katerimi bi lahko tudi vi podprli prizadevanje, da bi Slovenci v zamejstvu in Slovenci po svetu mogli voliti po enega poslanca, lahko do 6. novembra oddate tudi vi. Po Kanadi razen veleposlaništva in častnih konzulov lahko overjajo tudi Peter Klopčič v Torontu, Drago Gačnik v Hamiltonu, Edwin Podgoršak in Franc Letonja v Montrealu ter Ignac Konte v Kelowni.

Naše življenje

Anica Resnik

V jasnih sončnih oktoberskih dneh, ko vsa pokrajina žari v prelesti jesenskih barv, da srce ostrmi ob tej božji lepoti, se spomnim besed, ki smo jih učenke uršulinske gimnazije v Ljubljani zapisovale svojim prijateljicam v spominske knjige koncem šolskega leta, 'kadar ti bo v življenju hudo, ozri se v nebo in videla boš samo zlato'. Ostale so mi v spominu do današnjega dne.

Na Zahvalno nedeljo, 10. oktobra se je to nebeško zlato razlilo po Slovenskem letovišču že dopoldan pri sv. maši ob Marijini kapelici, kjer nas je Jezus pri sv. obhajilu obiskal in napolnil naše duše s svojim mirom. Z mašnikom Tonijem Burjo smo se Stvarniku zahvalili za vse, kar smo in imamo. Ob kosilu in popoldanskem programu vinske trgatve je v dvorani nad 300 gostov uživalo dobrote domače kuhinje in prijetne ure domače družbe. Letošnja župan in županja Val Končan in žena Lucy sta odlično odigrala svoji vlogi. Župan Val, oblečen v gorenjsko narodno nošo, je v kratkem nagovoru prikazal pomen letovišča, petdesetletno delo in uspehe odbornikov in članov letovišča za rast in obstoj slovenske skupnosti. Orkester Brajda je s svojimi melodijami olepšal praznovanje. Na Zahvalno nedeljo se zaključi poletna sezona na letovišču.

September nam je prinesel mnogo novic. 14. septembra smo romali v Midland k slovenskemu spominskemu križu. S komemoracijo, molitvijo križevega pota po hribu za romarsko cerkvijo, s sveto mašo in petimi litanijami Matere božje smo počastili

spomin naših domobrancev in vseh žrtev rdeče revolucije in z vdanim srcem molili za domovino.

Spominski križ v Midlandu

V istih dneh je moški pevski zbor iz Frankolovega v Torontu in okolici prinašal pozdrave iz domovine.

22. septembra je v Domu Lipa č.g. Časl praznoval 100 let življenja. Rodil se je 22. septembra 1908 v župniji

sv. Frančiška na Stražah, danes Radmirje v Savinjski dolini. Kot misijonar na Kitajskem do 1950 in nato v Srbiji, kot župnik v Montrealu in Winnipegu na slovenskih župnijah, kot kaplan pri Mariji Pomagaj in Brezmadežni je z očetovsko skrbjo in ljubeznijo, z zgledom ponižnega in zvestega božjega služabnika oznanjal Kristusov evangelij.

V nedeljo, 28. septembra je pri Brezmadežni prvokrat maševal č.g. Toni Burja kot novi kaplan v tej župniji. Po sklepu predstojnikov je zamenjal č.g. Romana Travarja, ki je odšel v Slovenijo, na uredništvo "Prijatelja", revije za bolnike in invalide ter njihove prijatelje, ki ga je č.g. Burja urejal zadnji dve leti. Slovenska šola

pri Brezmadežni in Apostolski krožek sta izgubili dobrega voditelja in prijatelja.

Nedelja, 28. septembra – Slomškova nedelja. Blaženi Anton Martin Slomšek je učil svoje ljudstvo: “Vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do prave krščanske omike...”. To velja še danes.

28. in 29. septembra je skupina torontskih Slovencev z avtobusom potovala v Joliet in Lemont v Ameriko na praznovanje Baragovih dni, ki jih že 59 let organizirajo Slovenci v Združenih državah. Škof Baraga je naš drugi priporočnik, ki čaka na čast oltarja. Priporočajmo se mu v svojih težavah.

V nedeljo, 5. oktobra je po torontskih ulicah Life - Chain Canada povezovala kraje tihe molitvene manifestacije za zaščito življenja. Udeležile so se tudi Slovenke, članice KŽL.

18. oktobra je folklorna skupina Nagelj z banketom v dvorani Brezmadežne praznovala

vstop v 50 letnico obstoja. Cvetela je slovenska folklor. Po torontskem mestu je v času mednarodne karavane v letih 1969 – 1984 zaslovelo ime paviljona Ljubljana. Mnogi fantje in dekleta so se v tej skupini srečali za življenje. Danes že tretji rod mladih Nageljčkov nastopa na raznih prireditvah, 6 parov še vedno predstavlja Nagelj, ki ga je pred 50-imi leti ustanovil g. Ciril Soršak. Iskrena hvala za dolgoletno delo, ki krasi in dopolnjuje slovensko skupnost v Torontu.

Po nedeljskih mašah se bomo spet srečavali v naših dvoranah pri kavi in prijateljskem pogovoru. Začeli bomo z Misijonsko nedeljo, 19. oktobra.

VIII. Vseslovensko srečanje v Državnem zboru

Stane Kranjc

Srečanje se je vršilo 3. julija 2008 v Državnem zboru. Na povabilo predsednika Komisije DZ za odnose s Slovenci po svetu sem se že drugič udeležil tega srečanja in spregovoril nekaj besed. Govoril sem o uspešnem delovanju slovenske skupnosti v Kanadi in poudaril nujnost aktivnega vključevanja mladine v slovensko skupnost ne samo v Kanadi, ampak v vseh državah, kjer Slovenci živimo.

Vseslovensko srečanje v Državnem zboru je priložnost, da kanadski

Slovenci, tako kot Slovenci iz drugih držav, izpostavimo svoje probleme in izrazimo svoje predloge za sodelovanje s slovensko vlado, zato predlagam, da se voditelji slovenskih društev in organizacij pogovorijo, kdo jih bo zastopal in kaj naj se na tem srečanju poroča. V primerjavi s Slovenci, živečimi v raznih drugih državah po svetu in njihovem delovanju, je uspešno delovanje slovenske skupnosti v Kanadi vse premalo izpostavljeno slovenski javnosti.

50 let Slovenskega letovišča

Milena Soršak

Pred pol stoletja, ko je bila osnovana zamisel po potrebi skupnega prostora v naravi za slovenski rod, ki se je tiste čase naseljeval v zgoščenem mestnem centru okoli ulice Manning, kjer je bilo za majhne otroke igrišče na pločnikih, bivalni prostori pa dobesedno natrpani s stanovalci, si niti v najbolj drzni domišljiji ne bi mogli ustvariti prostora, ki ga danes uživamo v vsej svoji razsežnosti. Iz močvirnatega in poraščenega ozemlja je s trdim delom in ljubeznijo mnogih postal kraj, kjer se v poletnem času zbira mlado in staro, ki v prosti naravi najde svoj košček raja. Ta časovni mejnik je bil slovesno praznovan 3. avgusta s programom, ki je bil za starejše podoživetje spominov, za mlajše pa vpogled v preteklost, kako se je ta "naš skupni in drugi dom", kot ga je v uvodnih besedah imenovala 15-letna Natasha Milavec, razvijal in oblikoval.

Malo pred drugo uro popoldne se je vse živo zbralo okoli igrišča, ne vedoč za

skrivnost, katera je bila napovedana za začetek programa. Na jasnem nebu se je prikazalo letalo, ki je odvrгло nekaj manjših paketičev, in že izginilo za obzorjem. Ob naslednjem prikazu in odmetu drugih "štirih paketkov" pa je bila skrivnost razjasnjena. Odprla so se padala in kmalu zatem so v sončnem siju zaplapolale zastave: slovenska, kanadska, ameriška in letoviška. Kakšen pogled. Ob navdušenem ploskanju prisotnih so padalci torontskega padalskega kluba, v katerem sodeluje tudi član letovišča Chris Medved, drug za drugim pristali na travnatem igrišču in na ta način zaznamovali zlati jubilej.

V nadaljevanju je voditelj programa Val Končan povabil k besedi sedanjega predsednika ing. Johna Kurija, ki skupno z odborniki, ki so vrhunci na različnih področjih, že 12 let preudarno gospodari. V svojem govoru je med drugim poudaril, da so prvotne potrebe ostale nespremenjene in so

prav tako aktualne danes kot pred 50-imi leti, spremenjen je le zunanji videz, ki je odmev naših skupnih prizadevanj in tehnoloških napredkov. Sledil je skeč, ki sta ga odlično odigrala zakonca Nevenka, ki je predstavljala liberalno dekle današnjega časa, in Tony Slavinec v vlogi Abrahama. V svojem komičnem nastopu sta v spomin priklicala prejšnje predsednike in nekatere dogodke, a po vsem prerekanju

*Predsednik Slovenskega letovišča
ing. John Kuri (drugi od leve) s padalci*

sta prizorišče zapustila plesaje v taktu polke. Od smeha solzni gledalci so ju nagradili z bučnim ploskanjem.

Tri govornice – Anica Resnik, Francka Jakopin in Natasha Milavec – so v svojih govorih na kratko podale statistične podatke

Anica Resnik, Natasha Milavec in Francka Jakopin

o nastanku in delu, povzete iz zapiskov in raznih poročil, ter svoja lastna doživetja in razmišljanja o pomenu in vplivu letovišča na generacijo, ki so jo predstavljale.

Program sta zaključila Mojca Dimperio in Bobby Ulčar v vlogah reporterjev. Med prisotnimi sta spontano iskala prostovoljce, ki so potem v dialogu na svojski način osvetlili nekaj osebnih doživljajev in mnenj, nekateri pa izrazili svojo hvaležnost za vse prejeto na tem kraju. Praznovanje se je nadaljevalo še dolgo v noč. Trio Brajda je poskrbel za domačo glasbo in na plesišče privabljal ljubitelje polk in valčkov in še česa. Na trati okoli Baragovega doma pa so se obnavljala prijateljstva in obujali spomini. "Tukaj je še nebo lepše", mi je dejala priletna

veteranka letovišča, "vsaka ura trdega dela se je bogato obrestovala. Koliko lepih spominov hraniva z možem na leta, ko so tukaj odraščali najini otroci." "Nad vse cenim prijateljstva, ki so nastala prav zaradi tega prostora, ki nam je omogočalo osebna srečanja," je povedal Rudi. "Vesel sem, da mladi nadaljujejo, pa še boljše, kar smo mi začeli. V čast in ponos so mi," je izjavil Frank. "Veliko lepega v krogu svojih dragih smo doživeli tukaj, ta kraj je dal pečat našemu družinskemu življenju," je zatrjevala druga. "Izredna zamisel, ki se je tako uspešno uresničila zato, ker je zajela toliko ljudi istih potreb in hrepenenj," je dodala ga. Koščak. "Za mene je bila farma rešitev iz mestnega hrupa in umazanega zraka. Otroci so bili tukaj vedno

veseli," je povedala druga veteranka. Da, prav vsak bi lahko povedal svojo verzijo, pa bi verjetno težko našli dve enaki.

Praznovanje pa ne bi bilo popolno, če ne bi bilo obeleženo s trajnim spominom. Člani letoviškega odbora so o tem začeli razmišljati že pred leti. Odločili so se za spomenik. Veliko premišljevanja in posvetovanja so vložili v ta projekt, posebne zasluge za končno izdelavo in postavitve pa ima Tony Murgel.

Izbira prostora je izredno posrečena, saj je v centru letoviških dogajanj in tako skulptura nemo spominja mimoidoče na zahvalo vsem, ki so prispevali k ustanovitvi Slovenskega letovišča in ga skrbno ohranjajo za naslednje rodove.

75-letnica VPZ Bled

Cvetka Kocjančič

V Beamsvillu, kjer je sedež Vzajemne podporne zveze Bled, so v soboto, 4. oktobra slovesno praznovali 75-letnico te najstarejše slovenske organizacije v Kanadi, ki je bila v času največje gospodarske krize ustanovljena z namenom, da bi slovenskim priseljencem v Kanadi nudila finančno podporo v času bolezni in ob smrti družinskega člana.

dr. Vlado Dim

Po slavnostni večerji je sledil program, ki sta ga vodila dr. Vlado Dim (v angleščini) in Ivan Antolin (v slovenščini). Kanadsko in slovensko himno je zapel društveni pevski zbor pod vodstvom Edija Kodarina, ki je

Mirko Kolmanic in Lojze Lesica

pozneje zapel tudi nekaj domorodnih pesmi iz slovenske zborovske zakladnice. Nekaj slovenskih ljudskih plesov pa je predstavila folklorna skupina društva Triglav iz Londona. S svojo prisotnostjo je društvo počastil veleposlanik Republike Slovenije g. Tomaž Kunstelj, ki je v svojem nagovoru čestital članom društva ob tej častitljivi obletnici, v spomin pa je predsedniku društva izročil zbirko kovancev iz leta, ko je Slovenija predsedovala Evropski skupnosti. Kratko zgodovino Zveze Bled sta podala Ivan Antolin in dr. Vlado Dim. Društvu sta ob visoki obletnici čestitala tudi predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora Marjan Kolarič in predstavnik Slovencev v Kanadi Stane Kranjc, ki je še posebej apeliral na mlade člane Bleda, naj s ponosom nadaljujejo tradicijo svojih predhodnikov.

Mirko Kolmanic in Francka Dim

Mirko Kolmanic in Janez Hočevvar

Pozdravno pismo sta poslala tudi ontarijski premier Dalton McGuinty in kanadski minister za promet Jim Bradley, ki v federalni vladi zastopa mesto St. Catharines.

Predsednik VPZ Bled je ob tej priložnosti podelil posebna priznanja trem dolgoletnim in zaslužnim članom te organizacije – Lojzetu Lesica za njegovo vsestransko pomoč društvu, še zlasti pri gospodarskih

in gradbenih delih; Francki Dim za njeno dolgoletno tajniško delo in za njeno vsestransko pomoč Zvezi Bled ter Janezu Hočevvarju, dolgoletnemu predsedniku Zveze Bled, ki ima še največ zaslug, da se je glavna pisarna Zveze preselila v Beamsville in da je bil prvim slovenskim pionirjem v Kanadi na Bledovem zemljišču v Beamsvillu postavljen lep spomenik.

*Veleposlanik RS Tomaž Kunstelj
in Ivan Antolin*

Gostovanje Pevskega zbora PD Anton Bezenšek iz Frankolovega

V južnem Ontariu je v septembru gostoval Pevski zbor PD Anton Bezenšek iz Frankolovega. Nastopil je v Hamiltonu pri župniji sv. Gregorija Velikega, v St. Catharinsu pri društvu Lipa Park in v Torontu v župnijski dvorani pri Brezmadežni v organizaciji Vseslovenskega kulturnega odbora. Pod vodstvom dirigenta Francija Kolarja so zapeli vrsto pesmi iz slovenske zborovske zakladnice. Po vrnitvi v Slovenijo je vodja zbora Rafael Gregorc poslal zahvalno pismo predsedniku Vseslovenskega kulturnega odbora, v katerem med drugim piše: "Najprej vam sporočam, da smo se srečno vrnili domov

in da še vedno zbiramo vtise s potovanja po Kanadi in ZDA. Bilo je lepo in seveda nepozabno. Še posebno bi se radi zahvalili prav vam, g. Kolarič, za ves trud, ki ste ga vložili v pripravo naših koncertov in vzporednih dejavnosti (pogostitve, ogledi...). Še posebno nam bo ostalo v spominu druženje ob pesmi in plesu po našem koncertu ter veselje naših rojakov ob srečanju z nami. Veseli smo, ker je na naš koncert prišlo veliko Frankolovčanov in Vojčanov, ki danes živijo v Kanadi. Prav tako smo lep sprejem doživeli povsod, kjer smo nastopili, tudi v hamiltonski cerkvi in v Lipa Parku."

Srečanje folklorne skupine KTD iz Moščancev v Prekmurju

Milena Soršak

V avgustu se je med nami mudila folklorna skupina KTD iz Moščancev v Prekmurju. Na svoji 10-dnevni turneji so si ogledali nekaj znamenitih točk Toronta in okolice, obiskali pa so tudi slovenske pristave na deželi, kjer so se srečali z mnogimi rojaki. Za nas, zdomce, so taki obiski vedno nekaj lepega, so kakor srečanje z domovino, ko se v naših srcih obudijo spomini na rojstni kraj, na vse tisto, kar je v nas zapustilo sledi, ki jih vedno nosimo s seboj.

V torek, 12. avgusta je bilo za Slovensko folklorno skupino Nagelj iz Toronta, ki te dni vstopa v 50. leto svojega delovanja, eno takih nepozabnih srečanj. Zaradi počitniške odsotnosti je bila prisotnost članov SFS Nagelj zelo okrnjena, a to ni kvarilo splošnega vzdušja. Gostje so prikazali vrsto folklornih plesov, ki izhajajo iz njihovega okoliša. Kljub utrujenosti, saj so še vedno premagovali časovno razliko, za njimi pa je bil tudi celodnevni ogled mesta, ni bilo težko razbrati, kako ponosni so na svojo kulturno dediščino. Ob odlični spremljavi harmonike in violine so ustvarili enkratno doživetje.

Izmenjana darila jih bodo spominjala na to srečanje, a tokrat se je zgodilo mnogo več. Folkloristi so si namreč izmenjali inačico plesa Sotiš, kar jim bo – vsaj sedanjim plesalcem – verjetno za vedno ostalo v spominu.

Višek njihovega obiska pa je bil gotovo nastop na prekmurski pristavi Večerni Zvon. Prekmurci vedno poskrbijo, da je na Proščenju navzoč tudi nekdo iz rodne domovine, ki na svojski način doprinese k še bolj prazničnemu razpoloženju. To poslanstvo je letos odlično opravila folklorna skupina iz Moščancev, ki je v narodnih nošah iz tega predela predstavila svojo kulturno dediščino narodnih plesov in pesmi številnim rojakom, ki so z burnim ploskanjem, pa tudi občasnim sodelovanjem, navdušeno spremljali njihov nastop. Kako nas povezuje glasba in ples, pa je bil dokaz nastop mladih Nageljčkov, ki so zaplesali Sotiš ob spremljavi gostov.

Hvaležni smo jim za obisk, prav tako pa tudi sponzorjem in organizatorjem, še posebej pa Toniju Flegarju, ki so omogočili to obojestransko kulturno doživetje.

Folklorna skupina KTD Moščanci

Stoletnica gospoda Jožeta Časla v Torontu

Rev. Valentin Batič

V ponedeljek, 22. septembra smo se zbrali v Domu Lipa, kjer gospod stoletnik Jože Časl preživlja svojo častljivo starost. Od sobratov smo bili navzoči: Pavle Novak kot zastopnik vizitatorja slovenske province lazaristov g. Lojzeta Gajška, Lojze Letonja iz Slovenije, Ivan Plazar, Franc Letonja iz Montreala, Valentin Batič in Anton Vukšinič.

Ob deseti uri smo se zbrali v dvorani Doma Lipe. Skupaj z oskrbovanci doma smo pozdravili našega slavljenca in mu izročili darila.

Slavljenцу so zapeli pevci obeh cerkvenih zborov v Torontu. G. Jože se je razveselil velike torte in energično pogasil sveče.

Navzoči so mu osebno voščili in bili deležni slavnostne torte. Ob enajsti uri smo se v kapeli Doma Lipe s skupno evharistično daritvijo zahvalili za ta redek življenjski jubilej gospoda sobrata Jožeta. Gospod Jože Časl je najbrž eden izmed redkih lazaristov, ki je doživel tako častljivo starost.

Zahvalno mašno daritev smo darovali za slavljenčevo bogato življenje in to vsebino je potrjevala tudi misel božje besede. Glavni celebrant je bil g. Ivan Plazar, kratki nagovor je imel g. Pavle Novak. Najprej je na kratko opisal Jožetovo življenjsko pot od Radmirja v Savinjski dolini preko Kosova in Kitajske do Toronta. Posebej je poudaril, kako moramo biti hvaležni za dar življenja

gg. F. Letonja, L. Letonja, I. Plazar, J. Časl, P. Novak in V. Batič

in duhovništva. Naj nam bo jubilant zgled v molitvi, potrpežljivosti in sprejemljivosti za božje navdihe.

Po sv. maši v Domu smo slavljenca pogostili s slavnostnim kosilom pri župniji Brezmadežne v Torontu. Kosilo je odlično

pripravila sestra Kristina. Ob torti in šampanjcu je stoletnik začel peti: Hvala večnemu Bogu!

Gospod Jože je oskrbovanec v domu starejših v Torontu že devet let in vsak dan somašuje. Kdor ga vidi občasno, vsakih nekaj let, se mu zdi, da se ni nič spremenil, odkar ga je prvič srečal.

Ob tem visokem življenjskem jubileju se posebno zahvaljujemo vsem, ki ga vsak dan obkrožajo in mu stojijo ob strani.

Gospod Jože je duhovnik že od 19. marca 1937, torej že več

kot 71 let.

Bog vas živi, gospod jubilant Jože, in bodite še naprej zgled lepega duhovniškega življenja.

STOLETNIKU

Gospodu Jožetu Časlu ob stoletnici
Anica Lesar

Na Štajerski sončni Savinja šumi,
hmelj se ovija, opojno diši.
Tam materi srečni sin se rodi,
da bil bi duhovnik, to ona želi.

Bog je izpolnil nje skrite želje,
saj je posvetil njegove roke.

Po širnem je svetu mladenič oznanjal
Kristusov nauk in grešne svaril.
Zakramente je vernikom zvesto podarjal,
veselje in žalosti z njimi delil.

Desetkrat sedem let mašuje,
žrtvuje za brate se in za sestre.
Duše zgubljene še vedno rešuje,
moli, je Bogu hvaležen za vse.

Obisk pri stoletniku

Milica Muhič

G. Jože Časl - stoletnik

Slovenska skupnost v Torontu je bila obdarovana s posebnim dogodkom, ko je 22. septembra 2008 g. Jože Časl slavil svoj stoti rojstni dan.

Potem, ko je župnik Tine Batič v nedeljo v cerkvi oznanil, da bo g. Časl slavil 100. rojstni dan, sem tudi sama začela razmišljati, kako bi slovenska mladina lahko počastila ta pomemben dogodek. Ko sem se po telefonu pozanimala, sem zvedela, da bo uradno praznovanje s slovesno mašo v kapeli Doma Lipa in s svečanim kosilom. Sestro Kristino sem vprašala, če bi lahko predstavniki plesnih skupin Mladi Glas in Planika obiskali g. Časla in mu čestitali za njegov visoki jubilej. "Vem, da bo vesel vašega obiska," je dejala in, ko sem ji povedala, da bi mu prinesli sto rdečih nageljnov, je še dodala, da bi bilo to vsekakor lepo darilo zanj.

Svetovala mi je, naj pokličem v starostni dom in se z osebjem dogovorim za čas

obiska, tako da ga ne bi motili pri počitku. Tudi Nancy Kajin, voditeljica plesnih skupin, je navdušeno pozdravila to idejo in takoj sva šli v akcijo. Sama sem se javila za nakup rož in voščilnice.

Še isti dan sem šla v cvetličarno po rože. Sto nageljnov tudi cvetličarka ni imela na zalogi in, ko sem ji povedala, da jih potrebujem šele naslednji dan, mi je obljubila, da jih bo pripravila do šeste ure popoldne. Pri plačevanju računa sem ugotovila, da mi je dala kar velik popust in, ko sem jo vprašala, zakaj je tako radodarna, mi je povedala, da ne dela dostikrat šopkov za stoletnike.

Tudi pri nakupu voščilnice se je malo zataknilo. Morala sem obiskati kar štiri trgovine, da sem našla kartico, primerno za stoti rojstni dan. Bila je preprosta, poslikana na prvi strani z nageljni, na notranji strani pa je bila nepopisana, brez vnaprej pripravljenih verzov, kjer bi bilo treba dodati le še podpis. Nekaj lahko tudi sama napišem, sem pomislila, čeprav me je skrbelo, kaj naj napišem za 100. rojstni dan človeku, ki se je kot duhovnik toliko let žrtvoval za ljudi in še posebej za slovensko skupnost.

Ko sva šla popoldne s Štefanom v Slovenski park, sem vzela sabo voščilnico in pisalo v upanju, da bom tam v miru napisala čestitko.

Toda tisti dan ni bilo tako mirno v Slovenskem parku. Najprej sem morala okoli prikolice malo počistiti: balkon je bil poln listja, rože je bilo treba očistiti ovenelega listja in pod jablano je ležalo polno odpadlih sadežev. Potem sem šla

proti dvorani in mimogrede srečala Martino in z njo poklepetala o Škofovi ohceti. Nazajgrede sem se ustavila pri Pušičevih in tudi tam smo malo poklepetali o novicah iz slovenske skupnosti. Po vrnitvi do prikolice sem le našla miren trenutek, da sem se lahko posvetila pisanju. Besede so kar same privrele iz srca in se zlivale na papir. Za pisanje verzov sem rabila zlato barvo, da bi izgledalo bolj slovesno. Potem sem z istim pisalom napisala še kratek nagovor, da ne bi bila naslednji dan v zadregi, če bi se mi zaradi navdušenja zatikale besede.

Naslednji dan sem se oglasila v starostnem domu, da bi se dogovorila za čas našega obiska. Na parkirišču sem opazila, da so se ljudje že razhajali od opoldanske slovesnosti. V pisarni sem gospe, ki je odgovorna za planiranje dogodkov, povedala, kaj imamo v planu. Bila je izredno navdušena. "Bi lahko skupina tudi kaj zaplesala?" me je vprašala.

Nisem ji takoj obljubila, ker se mi je zdelo, da bo nemogoče v tako kratkem času zbrati plesalce in narodne noše. Že med potjo domov sem se začela po telefonu posvetovati z Nancy in z mojo hčerko Annemarie, če bi bil nastop izvedljiv. Nancy je uspelo dobiti za nastop nekaj plesalk in dva plesalca, sama pa se zaradi bolezni ni mogla udeležiti. Ko sem malo pred sedmo prišla pred starostni dom, še sama nisem vedela, kako bo z nastopom. Pa se je vse lepo uredilo. Pred domom nas je pričakala sestra in nas povabila, naj vstopimo. Kot v procesiji smo se zvrstili skozi vrata: najprej par v narodni noši s šopkom rdečih nageljnov, potem plesalci in plesalke v nošah, nazadnje pa še Mary Tratnik, Andy Pahulje, Annmarie Šuštar in jaz. V polkrogu so sedeli oskrbovanci Doma

Lipa, na sredi med njimi je sedel g. Časl. Podali smo mu šopek nageljnov, oglasila se je harmonika in iz naših ust je spontano zadonela pesem "Happy Birthday". Vzdušje je bilo enkratno, tako da sem bila kar precej vznemirjena. Segla sem po listku papirja, da bi prebrala, kar sem g. Časlu želela povedati za rojstni dan, toda glej čudo, zlata pisava je bila v soju električne luči skoraj nevidna, in tako sem pač g. Časlu povedala, kar mi je narekovalo srce: da mu želimo z nageljčki in narodnimi nošami obuditi spomin na domovino in da se mu želimo s hvaležnostjo zahvaliti za vse, kar je naredil za slovensko skupnost in za Boga.

Potem so mladi zaplesali nekaj plesov. Na obrazu g. Časla je žarel smehljaj; z noge je sledil taktu polke, z rokama pa je blagoslavljal vse prisotne. Skupaj smo se fotografirali in potem nas je spet z obema rokama blagoslavljal.

Prišel je čas, ko je moral k počitku, saj je bil ta dan zanj tudi zelo naporen. Počasi, a vzravnano je ob opori in v spremstvu bolniške sestre odšel v svojo sobo, jaz pa sem v sobo nesla njegov šopek. "Tako sem star! Sto let sem star!" je ponavljal.

g. Časl z mladimi plesalci in Milico Muhič

Obisk tržaške umetnice Megi Uršič Calzi

Milena Soršak

V juliju in avgustu se je med nami mudila tržaška likovna umetnica in izvedenka mozaične umetnosti profesorica Megi Uršič Calzi iz Trsta, kamor se je v otroških letih preselila iz Nove Gorice. Njena umetniška pot se je začela na liceju v Trstu. Študij je nadaljevala na beneški akademiji in leta 1996 diplomirala z odliko. Dve leti kasneje je zaključila podiplomski študij mozaične umetnosti v Ravenni, lansko leto pa je temu dodala še študij iz konzervacije mozaika, keramike in kamna v Rimu. Te dni zaključuje magisterij iz umetnostno-zgodovinske dediščine Sredozemlja na Fakulteti za humanistične študije v Kopru.

Prvič smo jo srečali 12. julija na Slovenskem letovišču, ko je vodila likovno delavnico za otroke in mladino, ki so jo omogočili Slovenska šola in Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter razni drugi posamezniki. S sestro Renè Calzi, sicer turistično izvedenko in študentko umetnostne zgodovine in francoskega jezika, je predstavila več kot 40-im udeležencem likovne šole slovenske tradicionalne motive in kompozicije, katere so potem mladi umetniki

Udeleženci likovne delavnice - na skrajni levi Megi Uršič Calzi, na skrajni desni Renè Calzi

prenašali na osnove iz različnih materialov in različnih oblik. Vsi udeleženci so pokazali izredno zanimanje, kar se je izrazilo na izdelkih, ki so jih mladi umetniki ustvarili. Za kosilo sta pokrbeli gg. Komavli in Muhič, likovni material pa je priskrbel g. Stane Kranjc.

Udeleženci in starši mladih umetnikov so bili izredno zadovoljni s celotnim programom in izrazili željo, da bi se kaj podobnega še kdaj ponovilo.

Z umetnico smo se imeli priliko ponovno srečati v nedeljo, 3. avgusta na Slovenskem letovišču. Širši publiki se je predstavila z razstavo svojih umetniških slik pod naslovom Govorica rok. Umetnine so bile

Mladi "umetniki" pri delu

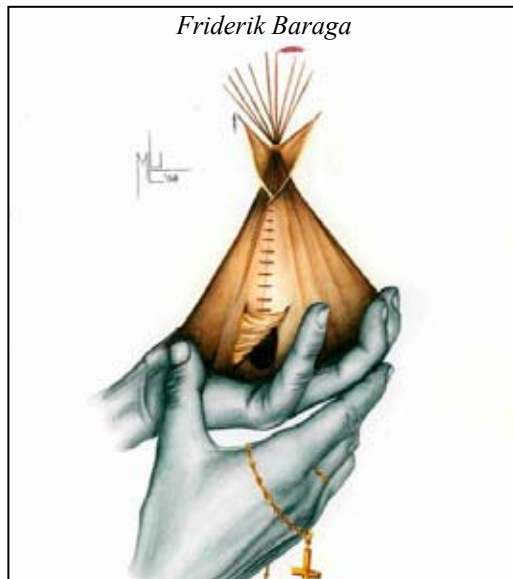
pred tem predstavljene še na primorski pristavi Simona Gregorčiča in v Hamiltonu, v cerkvi sv. Gregorija Velikega, kjer so bile toplo sprejete in so pozele obilico pohvalnih besed.

O pomenu in sporočilu teh enkratnih stvaritev je umetnica napisala sledeče vrstice: "Ciklus *Govorica rok* je predstavitev svetnikov ali zavetnikov preko simbolov, ki so značilni za vsakega posameznega svetnika. Te simbole sem položila v njihove roke, ki nam tako izročajo v varstvo krščansko izročilo.

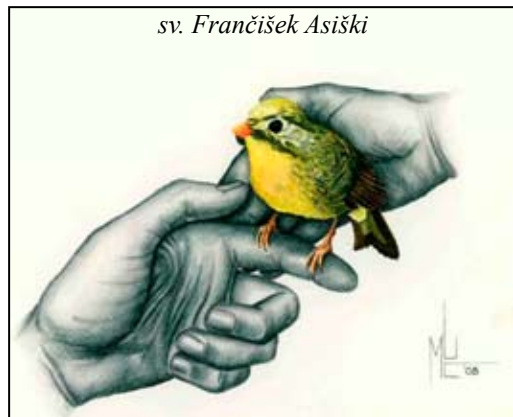
Ko sem se poglobljala v svet krščanske ikonografije, sem razmišljala, kako upodobiti vrline oziroma prizadevanja posameznih svetnikov in zavetnikov. Tako sem za osnovo izbrala roke, ker so v življenju neprecenljive. Z njimi molimo, dajamo in sprejemamo, božamo, pozdravljamo, se branimo in seveda delamo, torej tudi ustvarjamo. Prikazala sem jih preprosto, vendar sem pri tem želela biti čim bolj natančna. Preprostost rok sem poudarila s tem, da sem uporabljala le črn svinčnik, predmetom pa sem dodala tudi barvo zaradi večje aktualizacije in boljše razpoznavnosti obravnavane vsebine in za popestritev kompozicije. Ker pa so osnovne vrline svetnikov in zavetnikov čistost njihovih misli in dejanj, sem prav zaradi tega pustila ozadje, torej list papirja, bel in čist."

Da je njena umetnost prijala marsikomu, so dokazovali številni gostje, ki so se ob njenih slikah ustavljali dalj časa in v spominsko knjigo zapisovali svoja občutja, večina slik pa je našlo svoj dom pri torontskih rojakih.

Friderik Baraga

sv. Frančišek Asiški

sv. Katarina Sienska - sozavetnica Evrope

Novice in zanimivosti

Natečaj za diplomska dela na temo izseljencev – Da bi povečali zanimanje slovenskih strokovnjakov za dejavnosti in problematiko izseljencev, so na Uradu vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu razpisali nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temo Slovenci v zamejstvu in Slovenci v izseljenstvu. Na natečaj se lahko prijavijo kandidatke in kandidati iz Slovenije in tujine, ki so svoje diplomsko, magistrsko ali doktorsko delo v obdobju od 1. novembra 2007 do 31. oktobra letos uspešno zagovarjali na katerikoli univerzi v Sloveniji ali tujini. Prijave sprejemajo do 1. decembra, rezultati pa bodo znani do konca marca prihodnje leto. Z nagrado 800 evrov bodo nagradili tri dela na področju zamejstva in tri dela na področju izseljenstva.

Slovenija v številkah – Statistični urad Slovenije je pred nedavnim izdal publikacijo Slovenija v številkah, v kateri je zbranih vrsto statističnih podatkov o Sloveniji. Iz nje je med drugim razvidno, da je leta 2007 prejemale starostne pokojnine 332.700 oseb in da je v domovih za starejše bivalo okoli 13.800 oseb. Otroške dodatke je prejemale 381.700 oseb.

Spominska slovesnost v Teharjih – V spominskem parku v Teharjih sta bili 5. oktobra spominska slovesnost in maša za žrtve medvojnega in povojnega nasilja, ki jo je vodil celjski škof dr. Anton Stres.

Proračunski primanjkljaj – Po reviziji zaključnega računa lanskega slovenskega proračuna je računsko sodišče izdalo mnenje, da lani v Sloveniji ni bilo presežka,

o katerem sta govorila finančni minister in premier Janša, pač pa primanjkljaj.

Nova tovarna v Odrancih – Pred kratkim je bila v Odrancih odprta nemška tovarna avtodomov. Lastniki pravijo, da so se za Slovenijo odločili zaradi kakovostnih in pridnih delavcev. Ko bo tovarna delala s polno zmogljivostjo, bo na leto izdelala 1200 avtodomov, v njej pa bo imelo zaposlitev 150 delavcev. Nemci so za to naložbo, ki je vredna 6.5 milijona evrov, od slovenske države dobili pomoč v višini 1.2 milijona evrov, ker so odprli nova delovna mesta za Slovence.

Prvi oklepnik patria v Sloveniji – Kljub polemiki, ki se je v Sloveniji razvila glede oklepnikov patria, ki jih je na Finskem naročilo slovensko obrambno ministrstvo, je bil konec septembra dostavljen prvi oklepnik patria. Slovenija naj bi leta 2009 za obrambo namenila 441 dolarjev na prebivalca ali 1.65 odstotka bruto domačega proizvoda.

Tople malice za dijake – Po novem slovenskem zakonu morajo od 1. septembra dalje v Sloveniji vsem 83.000 dijakom zagotoviti dnevni topli obrok hrane. Država za to prispeva 2.42 evra. Do tega zakona je prišlo, ker po mnenju strokovnjakov mladi v Sloveniji uživajo vse manj normalne hrane, sadja in zelenjave, vse več pa sladkarij in skadkanih pijač. Do šolskega leta 2010-11 bodo morale vse šole na Slovenskem imeti svoje jedilnice, v prehodnem obdobju pa si šole na svoj način lahko pomagajo tako, da se dijaki hranijo v bližnji restavraciji ali da hrano dostavijo dijakom v razred.

Podražitev elektrike – Podjetje Elektro Ljubljana je že obvestilo svoje odjemalce, da se bo letošnja jesen podražila elektrika. Tako bo 281 tisoč gospodinjstev ali tretjina vseh slovenskih gospodinjstev plačevala progresivno več za porabo električne energije. Odjemalci ne bodo plačali samo toliko več, kolikor več energije bodo porabili, ampak po višji tarifi. Po osnovni ceni bo le prvih šest kilovatnih ur, drugih šest bo po 10-odstotni višji ceni, tretjih šest po 30 odstotkov višji ceni, četrtih šest pa po 50 odstotkov višji ceni, vsa poraba, ki bo večja od 24 kilovatnih ur pa bo dražja za 100 odstotkov. Podjetje pravi, da namerava s tem ukrepom med drugim spodbujati odjemalce k učinkoviti porabi energije in upočasniti visoko letno rast porabe. Tovrsta podražitev predstavlja znatno povišanje cene električne energije za veččlanske družine, ki sicer porabijo več energije, pa tudi za družine v večstanovanjskih hišah, kjer imajo skupni števec.

Turizem – v Sloveniji je bilo v prvih osmih mesecih štiri odstotke manj nemških gostov kot v istem obdobju lani, njihovih nočitev pa je bilo kar za sedem odstotkov manj. Slovenski turizem Nemčija šteje za enega ključnih trgov, zato se je tamkajšnje predstavništvo Slovenske turistične organizacije odločilo za oglaševanje jesenskih in zimskih počitnic in ne zgolj za predstavljanje Slovenije, kot je bilo v praksi doslej.

Konec Ameriške domovine – V Clevelandu je po več ko 110-letnem neprekinjenem izdajanju prenehal izhajati slovenski časopis Ameriška domovina, na katero so bili

naročeni tudi številni Slovenci v Kanadi.

Nove najdbe antičnih grobov v Ljubljani – V letošnjem letu je bilo na območju med Dunajsko in Vilharjevo cesto v Ljubljani raziskanih še dodatnih 6335 kvadratnih metrov površine. Odkritih je bilo veliko novodobnih jam, jarkov in zidov ter 434 antičnih grobov iz časa od druge polovice 1. do 4. st. n. št., ki pripadajo severni emonski nekropoli. Od vseh 434 odkritih grobov je kar 78.8 odstotkov žganih pokopov, kot so bili v navadi v prvih dveh stoletjih našega štetja.

V Sloveniji več učencev – V Sloveniji je letos število učencev v prvih razredih za 226 otrok večje od lanskega leta; v osnovnih šolah je 161.914 učencev, v srednjih šolah pa 89.500. Letos bodo vsi otroci vključeni v program devetletne osnovne šole. Pouk poteka na 448 javnih in dveh zasebnih osnovnih šolah. Novosti v slovenskih šolah so letos tudi možnost, da je učencu glasbena šola prišteta za izbirni predmet, podaljšano bivanje v šolah do petega razreda in vključevanje otrok s posebnimi potrebami v redne programe v posebnih predmetih. Letos so učencem prvič omogočili brezplačno izposajo učbenikov iz učbeniških skladov za vse učence osnovnih šol. V okviru Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu pa je letos začela delovati tudi prva katoliška osnovna šola, poimenovana po pokojnem nadškofu Alojziju Šuštarju. V prvih treh razredih je vpisanih okoli 100 otrok. Posebno pozornost želijo v šoli nameniti umetniškemu ustvarjanju, pristnemu stiku z naravo in skrbi za duhovno življenje.

25. obletnica blagoslova župnijske cerkve sv. Vladimirja v Montrealu

Rev. Franc Letonja

Župnija sv. Vladimirja je 5. oktobra 2008 obhajala svoj jubilej. Župljani so s svojim župnikom Francem Letonja pripravili lepo slovesnost ob 25 letnici blagoslovitve sedanje župnijske cerkve. Sedanja, to je druga župnijska cerkev, je bila blagoslovljena v nedeljo 11. septembra 1983.

*g. Franc Letonja, nadškof Franc Kramberger
in g. Igino Incantalupo*

Priprava na ta praznik je potekala skoraj vse leto. Naslovna stran župnijskih Oznanih nas nedeljo za nedeljo spomni na našo cerkev z napisom: »Božja hiša in naš dom.« Slovenski dan, obhajali smo ga v nedeljo 20. julija, je bil ubran na to temo, saj nam je govornik razložil pomen praznovanj v osebнем življenju in v življenju skupnosti. Vsa takšna praznovanja imajo svoj začetek in vzpodbudo že v Svetem pismu Stare zaveze, ki vabi in vzpodbuja k obhajanju spomina na božja velika dela.

Na slavlje 5. oktobra so povabili mariborskega nadškofa in metropolita Franca Krambergerja, ki je pred petindvajsetimi leti

cerkev blagoslovil. Na praznik so se župljani neposredno pripravljali s tridnevnicco, ki jo je vodil gospod nadškof.

V nedeljo na sam praznik so se gospodu naškofu pred oltarjem pridružili poleg domačega župnika Franca Letonja še sobratje: Ivan Plazar, superior slovenskih lazaristov v Kanadi, Tone Zrnec, Lojze Letonja, župnikov brat in Pavle Novak; nadalje: nadškofov vikar za etnične župnije montrealske nadškofije g. Igino Incantalupo in mgr. Blanchard. Nadškof Kramberger je v pridigi razvijal misel, kako smo Slovenci razkropljeni po vsem svetu, zbira pa nas v skupnosti naš vrhovni pastir in Gospod Jezus. Tako postajamo luč sveta in sol zemlje v Montrealu, v Kanadi in tudi zgled za kristjane v matični domovini Sloveniji. Zaželel je kristjanom župnije vso srečo in blagoslov k novim jubilejem. Med sveto mašo je navdušeno prepeval cerkveni zbor pod vodstvom organista Franca Rogana. Cerkev je bila polna kot že dolgo ne.

Po slavlju pri zahvalni maši se je nadaljevalo družabno srečanje v dvorani s kosilom in srečanjem z nadškofom. Dvorana se je napolnila. Navzoče je pozdravil g. Paul Časar, predsednik cerkvenega odbora. Nastopila je plesna skupina Marjetice in cerkveni pevski zbor. Temu uvodu je sledil še pozdrav predsednika cerkvenega odbora in kosilo.

Po odličnem kosilu so se zvrstili nagovori in pozdravi. Kot prvi je spregovoril domači župnik in v kratkem zgodovinskem prerezu povedal, da ima današnji praznik svoj

začetek v letu 1957, v mesecu maju, ko je prišel v Montreal g. Jožef Časl, CM, prvi stalni duhovnik za Slovence. Nato je zbrane pozdravil in župljanom čestital g. Tomaž Kunstelj, veleposlanik Republike Slovenije v Kanadi, ki se je slovesnosti udeležil s svojo ženo.

Tema dvema so sledili pozdravi: g. Ivan Plazar, CM, msgr. Pierre Blanchard, g. Tone Zrnec, CM, trije župljani: Vinko Kranjec, Josie Glavač in Andrea Tkalec. Za temi je povzel besedo slavnostni gost nadškof g. Franc Kramberger. Še enkrat se je zahvalil za vabilo, čestital župniku ob 25. obletnici župnikovanja in župljanom ob 25. obletnici blagoslovitve cerkve in zaželel, da bi ob sodelovanju mogli v prihodnje obhajati še mnoge praznike in obletnice župnije.

Pozno popoldan so se župljani veselili in hvaležni odpravljali na svoje domove. Veseli, da so v tako lepem številu preživeli nedeljo in hvaležni Bogu in soljudem ob župnijskem praznovanju z visokim gostom iz Slovenije.

Spremljala nas je misel, da je bilo to praznovanje zahvala vsem, ki so v preteklosti delali in se trudili za rast in dobro skupnosti, veselje, da smo skupaj obhajali praznik in upanje, da bomo še v prihodnje ob zavzetem delu mogli obhajati praznike.

Vhod v cerkev sv. Vladimirja v Montrealu

Poslovili smo se od Zore Forlani

Cvetka Kocjančič

V York Central Hospitalu je 29. septembra 2008 v 84. letu starosti umrla slovenska slikarka Zora Forlani.

Zora se je rodila v vasi Slap pri Vipavi in je že kot otrok občutila težo fašizma, saj je njena rojstna vas pred 2. svetovno vojno spadala pod Italijo in so v šoli učili samo italijansko. Slovensko jo je mama skrivaj naučila in ker je tako močno trpela zaradi maternega jezika, ga je vse življenje znala ceniti.

Čeprav je po vojni dobila dokaj dobro

službo matičarke na občini, predvsem po zaslugi njenega sodelovanja z NOB, se pod novo oblastjo ni dobro počutila, ker je bila preveč svobodomiselna. Odšla je v Italijo, od tam pa naprej v Kanado, ki je v tistem času iskala gospodinjske pomočnice. Brez centa je leta 1950 prišla v Toronto. Predstavniki urada za priseljence so jo namestili k družini, s katero je imela pogodbo za eno leto.

Na jezikovnem tečaju se je nekoliko naučila angleščine, potem pa se je

zaposlila kot kuharica na tovorni ladji in tako obšla velik del Kanade in Združenih držav Amerike. Na žalost to zanjo ni bila pustolovščina, ampak odtujenost od ljudi in sveta, saj se ni upala stopiti na kopno in je skoraj ves čas prebila na ladji, le pozimi se je za nekaj časa vračala v Toronto.

Po treh letih tega napornega dela si je v Torontu našla delo in se tam ustalila. Potem je spoznala Osirida Forlani in se z njim poročila. Čeprav je bil Italijan, je spoštoval njeno slovensko kulturo in se je vedno dobro počutil v družbi njenih slovenskih prijateljev. V zakonu se jima je kmalu rodil sin Marko, ki je pozneje, po očetovem zgledu pristal v zidarskem poklicu. V zadnjih letih življenja pa je Zori njene tegobne dni polepšala tudi vnučka Cassandra.

Vrzel, ki jo je povzročil mešani zakon, si je Zora zapolnila s svojim konjičkom. Že kot otrok je nadvse rada risala, a ni imela prilike, da bi kdaj študirala slikarstvo. Šele v starejših letih je začela obiskovati slikarske tečaje, da se je naučila slikarske tehnike. Najrajši je slikala olja ali akvarele.

V njenih slikah se zrcalijo lepote dveh domovin – tiste stare, ki ji je ostala vedno živo zapisana v njenem spominu, in nove, ki skriva v sebi še veliko nedotaknjenih naravnih lepote.

Zora je slikala bolj sebi v razvedrilo kot za svojo uveljavitev na umetniškem področju. Slike je razdajala sorodnikom in prijateljem. Še najbolj pa je bila srečna, ko je bila povabljen na slikarsko razstavo v Sloveniji, kjer je imela priložnost srečati tudi druge izseljenske slikarje.

Zora je rada prebirala slovenske knjige in obiskovala koncerte slovenskih glasbenikov, zaradi bolezni pa se je morala

zadnjih dvajset let tudi temu odpovedati, vztrajno pa je prebirala Glasilo kanadskih Slovencev, ki ji je pomenilo stik s svojo etnično skupnostjo in s svojo domovino.

Mož Osiride, sin Marko in vnukinja Cassandra so se težko od nje poslovili, toda izpolnili so ji poslednjo željo, da bo pokopana v rodni grudi.

Slikarja Zora Forlani in Andrej Štritof (leta 1980)

Umrli je koroški deželni glavar Jörg Haider

Na Koroškem se je 10. oktobra, ravno ko se je vračal s proslave 88-letnice za nemško govoreče prebivalstvo zmagovitega koroškega plebiscita, ob prehitevanju na dvopasovni cesti smrtno ponesrečil koroški deželni glavar Jörg Haider, eden najvidnejših avstrijskih politikov vseh časov, ki je s skrajno desničarsko držo, nasprotovanjem Evropi, slovenski manjšini in vsemu tujemu, z učinkovitim populizmom in sposobnostjo približati se preprostem človeku postavil Koroško na evropski politični zemljevid. Še isti dan je na proslavi očital Sloveniji, da se glede vprašanja krajevnih tabel igra z ognjem in da Slovenija ne more postavljati zahtev iz Avstrijske državne pogodbe, ker ni Slovenija država naslednica Jugoslavije.

Obžalovanje in priznanje, da je umrl nadarjen in spreten politik, so izrekli tako njegovi sopotniki, kot politični nasprotniki.

Pozdrav kanadskim Slovincem ob odhodu iz Kanade

Megi in Renè

Zelo sva veseli in počaščeni, da sva lahko bili med vami, vas imeli priložnost srečati, se z vami pogovarjati in tako začutiti utrip vašega življenja, vsakdanjega in tudi prazničnega.

Renè in Megi

Za nas, ki živimo v zamejstvu, je to še posebno pomembno, kajti naša realnost ima kar nekaj skupnih točk z vašo. Vsi mi smo del slovenske skupnosti, vsi nosimo v sebi ljubezen do slovenstva in željo po ohranjanju naše kulture in tradicije. Seveda pa se v zamejstvu kot tudi pri vas v Kanadi kaže problem pri ohranjanju slovenskega jezika. Vse več je mešanih zakonov in vse manj otrok govori slovensko. Zato so kulturne izmenjave med Slovenci, slovenske šole in tečaji tako pomembni za nas, ki ne živimo v mejah Slovenije. Seveda pa nikakor

ni mogoče reči, da ni slovenski otrok tisti, ki ne govori slovensko. Slovenec mora biti predvsem v srcu, mora to želeli in čutiti. Samo poznavanje jezika še ni zagotovilo, da je nekdo tudi zares Slovenec. Navade in običaje naših prednikov lahko ohranjamo tudi, če ne govorimo njihovega jezika. Pomembna je pripadnost, ki jo čutimo v sebi. Med vami sva imeli občutek, da sva v veliki družini, domači družini, ki naju je tako lepo sprejela. Želeli sva vam prinesiti in z vami podoživeti in deliti kanček lepote in ugodja, ki ga čutiva, ko se potopiva v kar širok in edinstven svet slovenske umetnostne dediščine. Spoznali sva slovenske otroke in mladostnike, ki so vam, Slovincem v Kanadi, lahko v ponos. To je nova mlada generacija, kateri je potrebno posvetiti čim več časa in truda, da se v njenih srcih ohrani ljubezen do slovenskega izročila. Ti otroci, ki bodo kmalu odrasli, bodo tisti, ki bodo odmotavali nitke s klopičiča slovenske tradicije. Naj jim bo srečno.

Druga redna seja Sveta Vlade RS za Slovence po svetu

Stane Kranjc - Član Sveta vlade RS za Slovence po svetu

Seja se je vršila 7. julija 2008 v Ljubljani. Vodil jo je predsednik vlade Janez Janša. Na seji so bili poleg članov Sveta iz Avstralije, Argentine, ZDA, Nemčije, Francije, Bosne in Hercegovine, Srbije, Kitajske in Kanade prisotni tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za šolstvo in šport Milan Zver, državni sekretar za Slovence po svetu Zorko Pelikan in predstavnik Svetovnega slovenskega kongresa Marjan Trpin.

Ker je bilo nemogoče, da bi lahko vsi prisotni predstavili svoje predloge v uri in pol, je predsednik Janša sejo podaljšal za eno uro.

Predsednik vlade Janša se je najprej vsem zahvalil za udeležbo in delo v preteklem letu in omenil uspešno predsedovanje Evropi ter dosežke v korist Sloveniji in celemu svetu.

Člani Sveta so podali številne predloge za ohranjanje in krepitev slovenstva s poudarkom na vključevanje mladine, poučevanje slovenskega jezika, šport, sodelovanje in komunikacijo med Slovenijo in Slovenci po svetu, urejanjem slovenskega državljanstva in promocijo slovenskih volitev v državah izven Slovenije.

Predsednik vlade Janša se je tudi vsem zahvalil za sodelovanje pri pripravi Strategije odnosov republike Slovenije s Slovenci zunaj slovenskih meja.

Stane Kranjc

CILJA

Ohranitev, krepitev in razvoj slovenstva v skupnem kulturnem prostoru.

Slovenija je skupen projekt Slovencev doma in po svetu: tudi Slovenci zunaj Republike Slovenije so pomembni akterji razvoja Republike Slovenije.

Koordinativni organ Strategije je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki naj bi v novem

mandatu postal ministrstvo.

V Strategiji je poleg drugega tudi omenjeno, da so slovenske skupnosti zunaj Slovenije samostojne in specifične entitete s sebi lastnimi interesi, potrebami in zmožnostmi.

Strategija vsebuje 5 tipkanih strani. Na naslednji Konvenciji oktobra meseca bom poklonil vsem društvom in ustanovam kopijo Strategije in kopijo mojega poročila o kanadskem štetju Slovencev v Kanadi.

Društvom in posameznikom se lepo zahvaljujem za sodelovanje in se vam še vnaprej priporočam, da mi posredujete vaše predloge in vaše ideje, kajti čim bolj bom obveščen o tem, kaj od slovenske vlade želite in pričakujete, tem lažje bom v domovini zastopal vaše interese.

Poročilo o kanadskem cenzusu

Stane Kranjc

Rezultati so ponovno zelo pozitivni, saj se je število od prejšnjega štetja leta 2001 povečalo za 7.025 ali 24.3 odstotkov. Vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri uresnitvi CENSUS programa in vsem 36.000 Slovenkam in Slovincem, ki ste se vpisali kot SLOVENIAN, se iskreno zahvaljujem, posebno pa Kanadskemu slovenskemu kongresu in Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. Upam, da se bo v naslednjem štetju leta 2011 število ponovno povečalo.

Tabelo je pripravil Stane Kranjc po podatkih kanadskega urada za statistiko.

Popis prebivalstva v Kanadi - število registriranih Slovencev in Slovenk v Kanadi					
Leto	1986	1991	1996	2001	2006
Registriranih kot SLOVENC	7,130	8,050	25,875	28,910	35,935
Newfoundland in Labrador	0	0	10	15	20
Prince Edward Island	0	0	10	40	20
Nova Scotia	0	15	65	85	100
New Brunswick	0	0	55	20	50
Quebec	0	325	1655	1,670	2,250
Ontario	0		17,755	19,910	24,340
Manitoba	0	220	740	900	875
Saskatchewan	0	30	235	305	480
Alberta	0	400	2,115	2,665	3,055
British Columbia	0	690	3,125	3,355	4,625
Yukon Territory	0	0	0	10	100
North West Territory	0	0	0	10	20
Nunavut	0	0	0	10	1

Po podatkih kanadskega statističnega urada je leta 2006 živelo največ Slovencev v Torontu (10.505), sledijo mesta Hamilton (1.930), Vancouver (1.789), Montreal (1.530), Edmonton (1.285), Calgary (995), St. Catharines (890), Kitchener (850), Ottawa (800), Oshawa (795), Winnipeg (775), Windsor (735), London (720), Victoria (400), Barrie (330), Sudbury (260), Guelph (185), Saskatoon (145), Regina (135), Prince George (140), Nanaimo (120), Sault Ste Marie (115) in Kamloops (95).

Sports at the Slovenian Summer Camp

Mario Ulčar

This year started with the purchase of a new electronic score board. Andy and Joey Turk constructed the framework to mount the scoreboard. The sporting events begin with ping pong, which is organized by Stan Ulcar. Then, Andrea Ferkul runs a volleyball tournament for youth, 18 and older. Dave Flegar sets up teams, coaches and schedules for the T-Ball tournament, while Frank Krmelj organizes a softball tournament for youth between the ages of 10 to 13. The games get fairly competitive. Towards the end of July, Mario Ulcar organizes a high school softball tournament, where the oldest players are captains and actually participate in the draft to pick their teams.

The long weekend at the end of July is the annual adult softball. This tournament started over thirty years ago by Frank Krmelj,

Beti Krmelj and Nada Stajan. Players come from all over North America. Of course the majority come from the Toronto area and many from Chicago.

Soccer has been so successful that it was split into two weekends this year. One weekend for players under 12 years and the next weekend for players over 12 years. The convenors, Janez Krizan and Ed Skrlj (along with their wives) take pride in their efforts to make the teams competitive, as most of the games end up in a shoot out. They spend hours positioning the players on their respective teams to ensure the teams were of equal calibre. Supper is available on Saturday after the games, followed by some entertainment which could include a band or some solo accordion players. The last youth event was high school volleyball

Youth volleyball players ages 18 to 24

Soccer players ages 5 to 12

run by Nevenka Slavinec. This draws the teenagers together as they have their last hurrah before school. The final weekend of August is the annual Bocce tournament, organized by Lojze Svetina. It attracts over 40 participants, with all proceeds going to charity.

Every weekend tournament includes a BBQ lunch for the players and the spectators under the capable direction of Mario Resnik. All players get a team shirt and any players under the age of 9 receive a trophy. None of this would be possible without the many hardworking volunteers, helping to coordinate, coach, referee, umpire and help with the BBQ. There are also many sponsors, which help fund these tournaments and, of course, the Slovenian Summer Camp, which allows us to use the grounds.

In total, over the summer, there were 342 players, all of Slovenian descent from places as far as Nova Scotia. Registration for most of the events is on-line maintained

by Boris Ulcar. Check out the website www.sloveniansummercamp.com for a comprehensive recap of the summer. You too could be part of the fun times and rekindle old friendships or start new ones. Many of the players and families set up tents for the weekend events. Players are welcome from all over Ontario, Canada and the United States. See you next year! In January, the dates are posted on the website so you can plan your holidays accordingly.

Andy and Joey Turk

O uporabi slovenskega jezika med kanadskimi Slovenci

Cvetka Kocjančič

Rezultati, ki jih je pred nekaj meseci objavil Kanadski statistični urad, so razveseljivi, obenem pa tudi zaskrbljujoči za slovensko skupnost v Kanadi.

Razveseljivi so zato, ker je število Slovencev narastlo od 28.910 leta 2001 na 35.935 leta 2006. Prirastka nikakor ne moremo pripisati prihodu novih priseljencev iz Slovenije, saj je le-to začelo po letu 1970 drastično upadati, tako da novih slovenskih priseljencev v Kanadi skoraj ni več. Ekspanantno pa narašča število tretje generacije Slovencev, ki se od leta 1991 lažje priglaja za Slovence.

V obdobju med 1971-1991 je bilo v vprašalniku kanadskega cenusa eno samo mesto, kamor je oseba lahko vpisala etnično poreklo svojih prednikov, poleg tega pa so bila tudi navodila za odgovor na to vprašanje dokaj nejasna. Leta 1991 je Kanadski statistični urad v navodilih naštel 24 primerov "etničnega porekla", iz katerih je bilo razvidno, da želi čimbolj specifične odgovore. Novost je bila tudi, da ni bilo več naštetih etničnih skupin, ki naj bi jih obkrožili izpolnjevalci obrazca, pač pa so imeli na razpolago štiri prazna mesta, kamor so lahko vpisali do štiri različne narodnosti prednikov. Na ta način so se na primer za Slovence lahko prišteli tudi pripadniki prve, druge in tretje generacije, ki so se rodili v mešanih zakonih. Od leta 1996 naprej pa je v kanadskem censusu tudi postavka »kanadsko etnično poreklo« in od tedaj narašča tudi število Kanadčanov, to je tistih, ki se nočejo več opredeliti za etnično skupino prednikov, ali ki se poleg etnične skupnosti priglasijo obenem še za Kanadčane.

Etnično in narodno zavest kanadskih Slovencev je v letu 1991 povečala tudi osamosvojitev Slovenije, ki je odjeknila po vsem svetu in doživela veliko medijsko pozornost, kar je zbuvalo ponos ne samo pri prvi generaciji slovenskih priseljencev v Kanadi, pač pa tudi pri njihovih potomcih, ki se od tedaj s ponosom priglaja za Slovence. Tudi v kanadskih šolah otroke bolj osveščajo o multikulturnem mozaiku kanadske družbe in z raznimi projekti vzpodbujajo otroke k zanimanju za njihovo etnično poreklo.

Rezultati cenusa, ki jih predstavi Kanadski statistični urad, so odvisni tudi od obdelave podatkov: iz table o etničnem izvoru je razvidno število tistih, ki so izključno slovenskega porekla in tistih, katerih eden (od štirih prednikov) je Slovenec. Podatki iz cenusa 2006 kažejo, da je bilo v Kanadi od 35.940 Slovencev samo 15.160 oseb, katerih predniki so po očetovi in mamini strani izključno slovenski, pri ostalih 20.775 osebah pa je bil le eden od prednikov (oče, stari oče, mama ali stara mama) Slovenec.

Ker je bila najbolj številčna slovenska ekonomska emigracija, ki je prihajala v Kanado med 1957-1970, pa tudi zelo aktivna na verskem, kulturnem in družabnem področju, je razumljivo, da število Slovencev v Kanadi narašča, ko se pripadnikom te generacije rojevajo vnuki, prvi povojni generaciji pa se rojevajo že pravnuiki.

Zaskrbljujoče za slovensko skupnost pa je predvsem dejstvo, da kljub naraščanju števila Slovencev v Kanadi drastično upada število oseb, ki doma govorijo slovensko. Od 15.150 oseb izključno slovenskega porekla doma najpogosteje uporablja slovenski

jezik 13.135 oseb. V starostni kategoriji nad 75 letom, kamor sodi predvsem prva povojna generacija in potomci predvojnih priseljencev, govori doma slovensko le okoli 2.030 oseb. Te podatke lahko razložimo z dejstvom, da ta generacija, ki je bila najbolj narodno zavedna, počasi odmira, in da druga generacija predvojnih slovenskih priseljencev, ki je vsa povojna leta živela dokaj razkropljena in neorganizirana, slovenščine doma ne uporablja. Od pripadnikov ekonomske imigracije in potomcev prve povojne imigracije (vključno s tistimi, ki so prišli v Kanado kot otroci), ki spadajo v starostno kategorijo 65-74 let, uporablja slovenski jezik doma 3.690 oseb. Največ, to je 4.485 kanadskih Slovencev, ki doma govorijo slovenski jezik, je v starostni kategoriji 45-64 let, kamor spadajo predvsem pripadniki ekonomske emigracije in potomci prvih povojnih priseljencev. V starostni kategoriji 25-44 let govori doma slovensko 2.475 oseb. Možno je sklepati, da v to kategorijo spadajo priseljenci po letu 1980 in potomci ekonomske emigracije. V starostni kategoriji 15-24 let govori doma slovensko 285 oseb, pod 15. letom starosti pa 160 oseb.

Rezultati cenusa so splošeni na osnovi 20-odstotnega vzorca, saj obrazec z vprašanji o etničnem poreklu dobi le vsako peto gospodinjstvo. Dejstvo pa je, da že na videz dejanska situacija v slovenski skupnosti v Kanadi te rezultate potrjuje, oziroma kaže, da je stanje lahko še slabše.

Nekaj podobnega lahko sklepamo tudi iz podatkov o udeležbi kanadskih Slovencev na nedavnih slovenskih volitvah. Čeprav so imeli po osamosvojitvi Slovenije vsi kanadski Slovenci prve generacije in njihovi potomci,

katerih eden od staršev je Slovenec, možnost, da pridobijo slovensko državljanstvo in imajo možnost, da sodelujejo na slovenskih volitvah, jih je v volilni imenik vpisanih le 3.982, na zadnjih volitvah za poslance DZ letos septembra pa je glasovalo samo 254 kanadskih Slovencev.

Itteh podatkov lahko zaključimo, da je med kanadskimi Slovenci in njihovimi potomci živa in dejavna narodna zavest in želja po ohranitvi slovenske kulture in vsestranskih stikov s Slovenijo, čeprav asimilacija terja svoj davek, ki je še najbolj viden pri uporabi slovenskega jezika v domačem družinskem okolju. Proces asimilacije ne bo mogoče zaustaviti, prav tako ne povečati uporabe slovenščine po slovenskih domovih v Kanadi in verjetno tudi udeležbe na slovenskih volitvah ne. S primernimi programi in s podporo iz domovine pa bo še mogoče obdržati ponos in narodno zavest tistih, ki so se priglasili za Slovence v kanadskem cenzusu, čeprav doma ne govorijo slovensko. Pomembno je poglobiti njihovo sodelovanje s Slovenijo, jih seznanjati z njenim kulturnim in etničnim izročilom, s slovensko zgodovino in njeno pomembno zgodovinsko vlogo v družini evropskih narodov, s slovenskimi vrednotami, od katerih še zlasti izstopajo ljubezen do domovine, skrb in sočutje do slovenskega človeka – in to ljubezen je možno pred svetom in rojaki v domovini izkazati tudi v angleškem jeziku. To so naši mladi Slovenci že dokazali leta 1991 s slovenskimi zastavami in transparenti po torontskih ulicah, to dokazujejo s svojim sodelovanjem v folklornih skupinah, družabnih in športnih društvih in na drugih vidnih mestih v slovenski skupnosti, kjer že prevzemajo vodilna mesta.

Young Leaders:

Margaret Novak – President of The Bishop Baraga Society in Montreal

Changes in leadership are taking place in many Slovenian organizations all over Canada. To help young leaders get acquainted with each other and to share their love for Slovenian community and their challenges to preserve Slovenian heritage, we invite them to share their stories with the readers of Glasilo. For today's issue, we have asked the president of the Bishop Baraga Society from Montreal, Mrs. Margaret Novak, to introduce herself, the organization she represents and her work in the Slovenian Community.

Margaret Novak

First, I would like you to introduce yourself.

I am a Slovenian Canadian. Both my parents are Slovenian, from Prekmurje. I consider myself fluent in Slovenian, in addition to French and English, which I use on a daily basis at work. I am 32 years old. I work at ING Canada, in Corporate Security. I took over the presidency of the Bishop

Baraga Society in the fall of 2006, so I've just completed my second season in this role. I am extremely blessed to have the complete support and help from my husband Philippe. Having a non-Slovenian spouse can be a challenge for some people; my husband is always happy to attend Slovenian functions, such as our own picnics, Slovenian Day at the Slovenska Farma and Koline in November. He loves "bujta repa". I think this makes all the difference. I'm so grateful to him for his support.

Can you describe the organization you represent?

The Bishop Baraga society has existed in Montreal for over forty years. Its first purpose, like all other Slovenian clubs throughout Canada, was to be a gathering place for Slovenians, where they could meet up with friends and family and hear their native language for a few hours a week. We own beautiful grounds in St-Lazare, just west of Montreal, where we hold two picnics each year. The picnics allow us to raise funds to cover basic annual expenses, such as property taxes and insurance for the grounds.

Like most other Slovenian clubs, we have our share of issues, including an aging population, in addition to fewer participating members. We also have something of a "unique" issue, in that we are now faced with personal land (lots) at our grounds being sold to people who are not Slovenian, and who choose to live there all year round. I am constantly thinking of ways to incorporate this new reality with the future of the club.

Many young Slovenian community leaders are prepared for their role by the example their parents have set for them. I understand your parents have been very active in the Baraga Society.

My family has been active in this club since it was formed. I can remember my father being president for about 8 or 9 years, and then my mother took over for another 4 years. Once her term was over, Louis Zargi was president for about 8 or 9 years. After that, I took over.

My parents are both still part of the committee and are a tremendous source of support for me. They are the ones that “make it happen” behind the scenes.

As for taking over the leadership of the society, I really see my role as being more of a coordinator than anything else. Making sure we have dates set for our picnics, making sure that certain paperwork gets done, doing some PR work here and there and contributing to the success of our club. My parents taught me by example, that as a member of a society, as a member of a community, you do your part, and you pitch in to help.

You are also active in the Slovenian parish...?

One day I started thinking about the fact that if no one ever contributed any part of their time for the Slovenian community, we would have no churches, no Slovenian organizations... There are always people that will just coast along and benefit from others' efforts, and just do the bare minimum to get by. I can't do that, I have this need to contribute, to help out wherever I can. I'm at my best when I feel useful!

I think that I am very fortunate to be a part of the Montreal Slovenian community. We are small enough to truly have a sense of family, yet large enough to be able to make great things happen. When we go to Mass on Sundays I spend a lot of time just looking around and reminding myself how blessed I am to be surrounded by such a wonderful and, indeed, caring community.

In the past ten to fifteen years, there has been a renewal of the participation in our community, especially amongst the younger families. We have two younger dance groups (Marjetice and Metuljčki), headed by Maria Rupnik and Mary Jerebic. For the past ten years they've just done an amazing job with this new generation of dancers. Rozina Rogan has been with the Rožmarin dance group for well over twenty-five years, doing a great and selfless job of keeping our dance heritage alive and well in our community. Josie Glavac teaches our children in preparation for their first communion. Josie's daughter, Jennifer Glavac and I teach the confirmation class. If you look around, you will always see someone giving tirelessly of his or her time. It sounds like we have a lot of women running our community, but, I assure you, there are just as many men operating behind the scenes!

In October, our community will celebrate the 25th anniversary of the consecration of our church. I always look forward to such events. Its like a family reunion, where you see people you haven't seen in a while, you remember those who are no longer with us and you get to see the next generation of tiny little ones, growing up in the blink of an eye!

Pogovor z go. Slavko Stajan

s. Kristina Udovičič, M.S.

Slavka Stajan

Ga. Slavka Stajan, rojena Tratnik, se je rodila 14. februarja 1927 leta v Luterškem Selu blizu Otočca pri Novem mestu, kot četrti od devetih otrok.

V Toronto se je priselila leta 1950, kjer se je pridružila svoji sestri Mari. Čez dve leti se je poročila z g. Ludvikom Stajanom. Ustvarila sta družino, v kateri se jima je rodilo pet otrok. "Z možem in z otroki sva preživljala lepe čase, še zlasti v sodelovanju z župnijsko skupnostjo. Življenje pa ni bilo brez preizkušenj. Bog nam je poslal največjo preizkušnjo, ko je najmlajši sin Robert zbolel za neozdravljivo boleznijo in Bog ga je v 21-tem letu starostu vzел k sebi." pravi ga. Slavka.

Na vprašanje, kdaj je začela delati v Domu Lipa, odgovarja: "Po smrti mojega dragega sina me je sedaj že pokojni g. Franc Sodja, C.M., vzpodbudil za prostovoljno delo v Domu. Odzvala sem se na ta klic in od leta 1991 prihajam tedensko v Dom Lipa. To služenje starejšim ljudem me zelo veseli, saj imam rada stare in onemogle. Vsakič, ko se vračam domov, se čutim obogateno in srečno."

"Ga. Slavka je vedra, razumevajoča, vesela; rada nam prisluhne in si za to vzame čas," pravijo oskrbovanci, "Rada pove, če je kaj novega v župniji, še zlasti, če je kdo

bolan." Več pozornosti posveti tistim, ki so bolj tihi in težko ali sploh ne govorijo več. To njeno pozornost vračajo z nasmejanim obrazom ali kakšno drugo kretnjo.

Tudi v župnijski skupnosti rada obišče bolne in jih razveseli z dobrotami, ki jih sama ustvari. Da zmore vse to, ji daje moč sveta maša, saj se je redno udeležuje večkrat na teden. Njena vera je trdna; vse izroča v Božje varstvo.

Njen mož pravi: "Moja žena je zelo skrbna in največjo skrb posveča svoji družini. Je zelo natančna in ustrezljiva." Razveseli se obiska otrok, vnukov ter pravnukov, kakor tudi ostalih, ki jo obiščejo. Kdo pa ne pozna njenega vnuka Matta Stajana, ki igra za Toronto Maple Leafs, na katerega je zelo ponosna. Vesela je, ko jo obišče kljub natrpanemu urniku.

Ga. Slavka pa je tudi pesniško navdihnjena. V prostem času kakšno zapiše, kot je sledeča:

*V težavah se svojih k Tebi zatekam,
srce si pri Tebi res umirim,
čustva pri meni nalahno bledijo,
takrat šele lahko v miru zaspiam.*

Da, veliko pesmi ima v svojem zvezku. Bogu hvala za ta dar, le še tako naprej.

Draga ga. Slavka, hvala za tako lep in prisrčen pogovor, čeprav je tukaj opisan le drobec vašega življenja, pri Bogu – v knjigi življenja - pa je popisanih že veliko strani. Ostanite še naprej vedra, polna optimizma in radodarna, saj beremo v Svetem pismu: "Bog ljubi veselega darovalca."

Bog z vami!

Nova knjiga o migrantski književnosti in kulturi

Pred kratkim je pri Založbi ZRC SAZU v Ljubljani izšla knjiga Večkulturna Slovenija. Avtorica knjige je dr. Janja Žitnik Serafin, ki od leta 1985 deluje na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, in sicer na Institutu za Slovensko izseljenstvo. V tej obširni študiji je strokovno obdelala položaj migrantske književnosti in kulture v slovenskem prostoru.

V prvem delu knjige obravnava položaj slovenske izseljenske književnosti in njeno mesto v okviru slovenske nacionalne kulture. V drugem delu predstavlja nekatere priseljske pisce, v tretjem delu pa bolj na široko obravnava priseljence v Sloveniji in njihovo problematiko. V zadnjem delu knjige obravnava razne dejavnike, ki vplivajo na življenje priseljske skupnosti, precej pozornosti pa posveča tudi literarni "dvojezičnosti" izseljenskih in priseljskih piscev. Avtorica poudarja, da izseljenski in priseljski avtorji predstavljajo pomemben prispevek pri oblikovanju slovenske kulture.

Slovenija je bila do 2. svetovne vojne narodnostno in kulturno zelo homogena, po vojni pa se je njena homogenost začela razkrajati, ko so Slovenci množično zapuščali Slovenijo (iz političnih ali ekonomskih razlogov), na njihovo mesto pa so prihajali pripadniki drugih jugoslovanskih narodov. Z osamosvojitvijo Slovenije je ta nova država podedovala problem etnične mnogokulturnosti, s katerim se je morala soočati tako kot druge evropske države, ki so uvažale delovno silo iz vseh koncev in

krajev sveta. Pripadniki drugih narodov, ki so po osamosvojitvi ostali v Sloveniji, so tako postali "slovenski priseljenci". V mnogih slovenskih mestih več kot 10 odstotkov prebivalcev predstavljajo tujci iz bivših jugoslovanskih republik. V Ljubljani jih je 41.033, v Mariboru 10.937, na Jesenicah 3.076, v Celju 4.518, v Kopru 4.639, v Kranju 4.383, v Novem mestu 2.288, v Velenju 4.771.

Anketa, ki jo je izvedla dr. Žitnikova, kaže, da se slovenski priseljenci iz bivših jugoslovanskih republik počutijo diskriminirane zaradi njihove vere, kulture, jezika...

Do leta 2003 so imeli priseljenci iz nekdanje Jugoslavije v Sloveniji 62 registriranih društev, ki so se med seboj povezovala v zveze, le-te pa so se povezale v Zvezo zvez kulturnih društev konstitutivnih narodov in narodnosti nekdanje SFRJ v Sloveniji, ki se med drugim prizadeva za doseg manjšinskega statusa za te priseljske skupnosti. V primerjavi z italijansko narodno manjšino v Sloveniji, ki šteje 3.000, in madžarsko, ki šteje 8.000, so te skupnosti številčno veliko večje (Srbov je 39.000, Hrvatov 36.000, Bosancev 32.000, Makedoncev, Albancev, Črnogorcev in Romov pa tudi po nekaj tisoč). Vprašanje je, kako bo Slovenija te probleme priseljencev reševala. Obstoja celo bojazen, da jo bo Evropska skupnost prisilila, da bo priseljskim skupnostim bivših jugoslovanskih narodov priznala status etničnih manjšin.

Že čriček prepeva ...

Martin Polanič

Komaj so vrtničkarji prekopali, posadili in posejali svoje vrtove, že v tisočeri barvah prihaja jesen s polnim naročjem bogatih darov. Jesen je čas, ko poleg poljskih pridelkov v vinogradih in po brajdah tudi dozoreva sladko grozdje, na katerega pogled razveseljuje človeško srce in dušo.

Jesen, še posebej pa mesec oktober, je čas trgiranja grozdja ali trgatve. Prvi znanilci so klopotci, ki se jih v vinogradih postavi že v drugi polovici avgusta, da bi s svojimi kladivci (macleki) plašili nadležne ptice in druge sladokusce, katerim diši in tekne dozorevajoče grozdje. Zgodovina klopotca, oziroma njegova iznajdba, izhaja iz prleških goric in je - najbrž - še edina preživela stara vinogradniška priprava v današnjem času tehnike, katera je poleg mnogih in lepih starih običajev izpodrinila tudi nekdanjo lepoto in tradicijo trgatve. Kakor že mnogo let poprej, tako še tudi danes z globokim in počasnim tok, tak, tok, tak večje vetrnjače po vinorodnih bregovih vabijo manjše in hitre v jesenski spev, ki se sliši daleč po vrhovih gričev in po pobočjih raztresenih domačijah. S svojim klopotanjem opominjajo ljudi, da se bliža trgatve, da bo potrebno pripraviti še to in ono, da bi se sladki mošt na dan sv. Martina spremenil v žlahtno vino, "**...ki nam**" - kakor pravi Zdravljica – "**oživlja žile, srce razjasni in oko, ki utopi vse skrbi, v potrlih prsih up budi!**"...

Nekoč je trgatve bila ne samo pridelovanje vina, ampak tudi veseli dogodek ali domači praznik v vinorodnih pokrajinah Slovenije.

Ob svitanju jutra, še pred sončnim

vzhodom, so gospodarji z naloženimi nahrbtniki hiteli v vinograde, da bi pripravili vse potrebno za bližajočo se trgatve. Dela je bilo veliko. Pripraviti in očistiti so morali posodo za novi mošt, pri stiskalnici pregledati lesene obroče, namazati vreteno in še marsikaj drugega. Ob večerih pa so obiskovali domačije in najemali ljudi za branje grozdja.

Najtežje smo trgatve pričakovali otroci. S prvim jutranjim vlakom smo se odpeljali z Ljutomerske železniške postaje proti Ormožu, v srce Slovenskih goric.

Trganje grozdja se je začelo že zgodaj, še preden je sonce iz listov in trave posrkalo biserne kapljice jutranje rose. Po stari šegi in navadi so se brači pokrepčali s šilcem žganja, ki ga je gospodar ponudil za poživitev in dobro voljo. "Pa začnimo z

božjo pomočjo in žegnomo," so rekli, potem pa se odpravili vsak s svojo posodo v grabo in se razvrstili med redove trte. Med njimi so se v modrih predpasnikih (šürceih) sukali brentarji (pütarji) in praznili napolnjene posode grozdja v brente, katere so na hrbtih nosili po klancu navzgor v viničarijo na prešo. Pri tem težkem delu so se opirali na grčave palice, v katere so vrezovali za vsako prinešeno brento zarezo, za vsako deseto pa rimsko število X. Vse naokrog po pobočjih, kamor je segalo oko, so med trtami migljale sklonjene postave bračev v pestrih barvah oblačil in trgale grozdje. Pogovor, smeh in medsebojno klicanje je bilo slišati daleč, od pobočja do pobočja. Med njimi so hodili gospodarji in s prijazno besedo spodbujali ljudi k delu, pri tem pa tu in tam obrnili trsekove liste, da ne bi kakšen neobran grozd obvisel na trti ali da odpadla in izgubljena jagoda ne bi obležala na tleh, kjer bi se njen sok izcedil v vlažno prst. V grabah, pod goricami, pa smo otroci nabirali orehe in kostanje.

Najlepše je bilo zvečer po obilni večerji, ko so ljudje radi posedeli še dolgo v noč. Za poslastico so gospodinje nanosile na mizo sirovih pogač, potice in drugih dobrot. Trebušasti vrček pa ni imel ne miru ne počitka, ker je moral pogosto polniti prazne kupice. Med pogovori in domačimi dovtipi se je mešal veseli smeh. Nekateri so igrali karte ali topli rihtarja. Od časa do časa pa je kdo povedal kakšno za lase privlečeno zgodbo.

Največ so pripovedovali o duhovih, na primer; kako so nekemu vozniku podivjali konji, ker se je baje sam ta rogati vlegel na pot pred konje in jih hudo prestrašil. Potem o nekem možaku, ki je pozno v nočeh, s krsto na ramenih, po samotnih stezah strašil ljudi. Take in podobne so pripovedovali, pri tem pa si med seboj mežikali in pogledovali na nas otroke, ki smo poslušali z velikimi očmi in odprtimi usti.

V lopah pa so velike lesene preše škripale pod pritiskom težkega bruna, ki je s svojo težo pritiskal z grozdom natlačeni koš, iz katerega se je po žlebu v podu, skozi sito, zlivala sladka tekočina.

Pozno v noč so se ljudje začeli razhajati. Po kolovozih so še težke vprege škripale s polnimi sodi sladkega mošta in ga vozile v zidanice. Med klici voznikov pa so se mešali pojoči glasovi veselih ljudi:

*... Že čriček prepeva, ne more več spat,
v trgatev velewa, spet pojdemo brat.
Sladko vince...*

Slovenian Vineland

Anne Urbančič

The four ladies who were gathered around the table have known each other for years, and have been steadfast friends through thick and thin. A visitor can tell that immediately, from their friendly welcome, from their easy laughter, from the way they can complete each other's sentences and add delightful detail to warm and amicable memories. They are all enjoying their retirement years now; their children are grown, several are widows. But their voices are young, and the sparkle in their eyes hints at their energy, their hard work, and most of all, their genuine appreciation of their lives, and their community. I am immediately struck by how deeply they cherish their friendship. What a pleasure to meet Olga (Farkas) Peternel, Josie (Mozina) Zamejc, Mary (Brajer) Gentilcore and Mary (Peček) Zabukovec and to have them tell me about growing up in the Slovenian community in the fertile farmlands of Vineland on the Niagara Peninsula in the 1930's, 1940's and 1950's.

*Mary, Frank and 1.1/2 years old Mary Peček
with uncle Joe Peček - Picture taken in
Kirkland Lake, Ontario in 1932*

Mary Peček (now Zabukovec), the first Slovenian girl born in Kirkland Lake, arrived in Vineland when her parents purchased 10 acres of land there in 1933. Her mother quickly created a social circle around the family as did her father, a kind man with an outgoing personality. Mary and her sister Frances found themselves with many friends, mostly Mennonite. By working hard in their fruit orchards, which boasted sweet strawberries, cherries, apples and peaches, her parents were soon able to afford a car and also a refrigerator, which replaced the clumsy leaky ice box. Delighted to find many Slovenians in the area, Mary and her family happily participated in various Slovenian activities, including the arrival of sv. Miklavž at Christmas time, when she was sure to receive an orange, and inside the orange, a surprise quarter to spend. She and her family spent the long winter evenings listening to the radio, thrilling to the exploits of the Green Hornet, excited by the lively play by play of Hockey Night in Canada, and carefully considering the news from announcer Lorne Greene, known as the Voice of Doom. Summertime brought shopping trips to Niagara Falls, NY and visits to relatives in the Cleveland area. Summer also meant lots of get-togethers with other Slovenians in and around Vineland, including family picnics in the woods—deep, deep in the woods, where rules about Prohibition did not apply. Mary chuckles as she recalls how at house parties all the women gathered in the kitchen, but all the men went straight

to the furnace room for some prohibited refreshments.

The other ladies laughingly confirm Mary's memories about the men in the furnace room. The other Mary, a retired high school teacher, remembers other parties where young people danced. The girls stood shyly or shared giggly whispers on one side of the room; the tall gangly boys lined up on the other. The music would begin, and as the couples formed, they remained ever aware of the circle of watchful mothers who quickly determined who would be sure to marry whom. Their predictions, of course, did not always come to pass. Mary, in fact, married a professor of geography of Italian background, whom she met in Hamilton, Ontario.

*Mary (9 years) and Frances Peček (6 years)
Picture taken at their farm in 1939*

Mary, her brother and their parents were the only Slovenians among many farming families of Anglo Saxon descent in the Southlake /Stoney Creek area. Mary recalls being acutely aware of being different, especially because her family did not speak English. Moreover, they were Roman Catholic in a very Protestant neighbourhood.

She could not avoid feeling discriminatory attitudes among her school peers, especially after the war started. School took up much of her time, but, after school, she would call her friends on the phone, always mindful that it was a party-line, which meant no extra long calls since everyone had to share. It also meant that others could easily listen in on your conversation. As did her Slovenian friends, Mary Brajer (now Gentilcore), worked hard to help make the family farm successful. On the other hand, her father also encouraged her to continue with her studies and so eventually Mary found herself at McMaster University. Although she moved in wider and wider circles (eventually she lived in Maryland, Indiana and also Italy and England), her Slovenian roots kept her grounded to her home in Vineland: she returned to the friends she had grown up with. Today she continues to be an active member of Slovenian community events.

Josie Mozina (now Zamejc) also has a first milestone: she was the first Slovenian baby born in Beamsville, where her parents had moved after leaving Kirkland Lake. As children, Josie, her two brothers and her two sisters knew about the economic situation that caused so much hardship during the years of the Depression. The difficulties, however, did not leave her feeling sorry for what she did not have; instead, she learned from the generosity of her parents. Everyone, it seems, knew her dad. When he bought a tractor, he took it around and worked at neighbouring farms. In return, they helped him pick fruit. Sometimes homeless travelers, seeking work, would

sleep in the family barn, and would also get a good meal, hot and delicious from the family kitchen. She remembers also that her father, who died in 2001 at 96 years of age, bought the land on which St. Helen's church was built; his generosity even extended to Toronto parishioners when they needed financial help in establishing Our Lady Help of Christians Parish. He also sponsored many Slovenians who arrived in Canada after World War II. Like her friends around the kitchen table, Josie knew, at an early age, the meaning of being frugal. Nothing was wasted. Recycling, reducing, reusing were a given long before they became fashionable.

An only child, Olga Farkas (now Peternel) came to the Beamsville area with her mother and father in June 1941. The house which stood on their original 10 acres is still Olga's home today. As a young girl, Olga remembers how hard everyone worked; but no matter how heavy life's burden, she recalls how the Slovenian community was filled with singing, with music, with good food, with cordial friendship. And no matter how strict parents were, (and the parents of an only child, a girl, seemed to be especially strict), the young people always discovered various ways to have fun. When Olga was 17 years old, she found employment with Bell Canada. Soon after, at a dance, she met Miro who had made his way to Canada from Austria in 1951. Like Olga, Miro was a hard worker, both at the Dofasco plant and on the farm, where they lived and raised their 4 children.

It is Olga who has gathered us all

together for the stories and the laughter but also the sad moments of growing up in the Slovenian community of the Niagara Falls region. Several hours pass quickly as the four friends share with me what the years of the Great Depression were like for them, and how their experiences were shaped by their Slovenian heritage. All four ladies still speak Slovenian. All four ladies continue to work in the Slovenian community in which they grew up. And clearly, all four continue to treasure their Slovenian roots as much as they treasure their lifelong friendship.

The CSHS gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. You can help carry on the important work of the CSHS volunteers by becoming a member or by donating documents and artefacts of your own or your family's immigration history to the Archives. We are members of the Archives Association of Ontario (AAO) and of the Canadian Oral History Association (COHA) Look for us at community events. Our *Kdo Smo? Program* looks to identify Canadian Slovenians in numerous group pictures. Our *Povejte Nam Kaj Program* tapes the stories of arrival in Canada. For more information about joining our volunteers, or to donate articles/documents to the archives, contact the CSHS at:

*Canadian Slovenian Historical Society
c/o Dom Lipa, 52 Neilson Dr., Etobicoke
ONT M9C 1V7*

or by email: cshs@look.ca

Or email the archivist, Nichole Vonk:

vonkn@smh.toronto.on.ca

or nickvonk@hotmail.com

Spored prireditev **Od 25. oktobra do 31. decembra 2008**

Datum	Prireditelj	Kraj	Prireditev	Tel. številka
Oktober 25	Slovenska šola	Browns Line	Gala banquet	905-238-5710
25	Triglav	London	Vinska trgatev - Martinovanje	519-461-0653
25	Canadian Slovenian	Bled /	Banket	905-333-5813
25	Scholarship Foundation	Beamsville		
25	Sava	Breslau	Koncert - Ansambel Čuki	519-884-4736
26	VSKO	Browns Line	Koncert - Ansambel Čuki	416-259-1430
November 2	Apostolski krožek	Browns Line	Misijonski zajtrk	416-255-2721
2	Obisk pokopališč	Assumption Cemetery	ob 2. uri	
2	Obisk pokopališč	Mount Peace	ob 2. uri	
2	Obisk pokopališč	Mount Hope	ob 1. uri	
2	Obisk pokopališč	Holy Cross	ob 2:30	
8	Sv. Gregorij Veliki	Hamilton	Martinovanje	905-561-5971
8	Lipa park	St. Catharines	Martinovanje	905-685-8103
8	Večerni zvon	Browns Line	Banket	905-625-5485
8	Sava	Breslau	Lovski banquet	519-884-4736
9	Slovenski park	Hwy. 6	Občni zbor	905-934-2557
9	Društvo starejših	Dom Lipa	Bazar	416-621-3820
15	Bled	Beamsville	Lovski banquet	905-563-1500
15	Slovenian Hunters&Anglers	Browns Line	Lovski banquet	905-780-8910
18	Triglav	London	Bowling Tournament	519-461-0653
22	Holiday Gardens	Pickering	Jesenski banquet	416-431-9109
22	Dom Lipa	Browns Line	Banket	416-621-3820
29	Simon Gregorčič	Browns Line	Banket	905-853-0978
30	Slovenian Hunters&Anglers	Alliston	Miklavževanje	905-780-8910
December 7	Lipa park	St. Catharines	Miklavževanje	905-685-8103
7	Brezmadežna	Browns Line	Miklavževanje	416-255-2721
7	St. Gregory Cultural Society	Hamilton	Miklavževanje	905-561-5971
7	Sava	Breslau	Miklavževanje	519-884-4736
7	Triglav	London	Miklavževanje	519-461-0653
7	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Miklavževanje	905-853-0978
13	Poslovni klub	Browns line	Banket	
14	Bled	Beamsville	Božičnica	905-563-1500
14	Slovenski park	Hwy. 6	Miklavževanje	905-934-2557
18	St. Joseph's Society	Villa Slovenia	Članska božičnica	905-561-5971
28	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Članska božičnica	905-853-0978
31	Župnija Brezmadežne	Browns Line	Silvestrovanje	416-255-2721
31	Lipa park	St. Catharines	Silvestrovanje	905-685-8103
31	Bled	Beamsville	Silvestrovanje	905-563-1500
31	Sv. Gregorij Veliki	Hamilton	Silvestrovanje	905-561-5971
31	Sava	Breslau	Silvestrovanje	519-884-4736
31	Triglav	London	Silvestrovanje	519-461-0653

KREK wants YOU to go **FIVE** *for* **FIVE**

5.00% for 5 Years
on **NEW Mortgages at KREK**

PLUS an additional **.25% OFF**
for **FIRST TIME** home buyers!

Contact Your Krek Mortgage Representative Today

*Mortgages must close by December 31, 2008. O.A.C.

HEAD OFFICE

747 Browns Line,
Etobicoke, Ontario M8W 3V7
Tel.: (416) 252-6527
Fax: (416) 252-2092

KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.

YOUR FOUNDATION FOR FINANCIAL GROWTH
www.krek.ca

BRANCH OFFICE

611 Manning Avenue, Suite 100,
Toronto, Ontario M6G 2W1
Tel.: (416) 532-4746
Fax: (416) 532-5134

We are here for....

your family

your business

your financial future

**Offering the best
Mortgage
Rates**

**Free
Internet
Banking**

**with free online
bill payment**

Slovenia Credit Union

- residential mortgages
- commercial mortgages
- CMHC approved lender
- prime rate car loans
- home equity line of credit
- pers. & bus. lines of credit
- consolidation loans
- no charge chequing
- RESPs (educational)
- RRSPs (savings)
- RRIFs (income)
- Can. & Ont. bonds
- bilingual service
- interac/debit card
- mastercard
- investments
- safety boxes
- wire transfers
- savings
- deposits (insured to \$100,000)
- student \$aver program
- internet banking
- direct deposit
- utility payments
- business accounts
- U.S. dollar accounts
- free travellers cheques

Proud sponsor of Slovenian community events.

Main Office
725 Brown's Line
Toronto, ON M8W 3V7
Tel: 416-255-1742

Manning
611 Manning Ave.
Toronto, ON M6G 2V9
Tel: 416-531-8475

Hamilton
23 Delawana Drive
Hamilton, ON L8E 3N6
Tel: 905-578-7511

TOLL FREE 1-888-SCU-1742
www.sloveniacu.ca